

01 manuál VIETNAMU

architektonický a urbanistický vývoj Vietnamu

DIPLOMNÍ SEMINÁŘ

Thu Huong Phamová

FA ČVUT | ateliér Cikán Ertl

2019/2020

1/3 MANUÁL

Tento diplomní seminář je věnován analýze vietnamské architektury v měřítku města a jeho základních stavebních jednotek. Cílem je antropologicky zmapovat architektonický a urbanistický vývoj vietnamského města. Tento manuál představuje jeden ze tří kroků návrhu integrace kultury vietnamské menšiny do českého prostředí. Dále bude následovat strategický rozbor vybraného území a posledním krokem zpracování architektonické studie konkrétního záměru.

Vietnamská menšina je třetí nejpočetnější skupina cizinců v České republice a dle sčítání lidu v roce 2011 se k vietnamskému občanství přihlásilo 29 660 osob.¹ Počet příslušníků vietnamské komunity se od 60. let, kdy byla podepsaná dohoda o vědecko-technické spolupráci, se zvyšuje. Vietnamci se v České republice usadili a v dnešní době tu žije již třetí generace, a přesto je tato komunita stále uzavřená, a dokonce má svůj „chinatown“. Uzavřená komunita, která se ale paradoxně chce asimilovat. Lidé se snaží stále držet svých tradic, a přesto dochází k pozvolné integraci do českého prostředí. Mým cílem bude tuto integraci podpořit a vytvořit příznivé prostředí, aby by se tyto dvě kultury mohly mísit a přiblížit tak vietnamskou kulturu místním občanům.

1

Sčítání lidu, domů a bytů:

Tab. 152 Obyvatelstvo podle národnosti, pohlaví a podle věku [online]. Český statistický úřad, 2011 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SPCR152&pvokc=&katalog=30715&z=T#w=>

OBSAH

I. VIETNAMSKÁ KOMUNITA V ČECHÁCH | 05

Historie migrace	6
Počet Vietnamců v ČR	10

II. VIETNAM | 15

Základní údaje	16
Historie	20
Duchovní a filozofické proudy	28

III. VÝVOJ OBYDLÍ | 33

Feudální období	34
Francouzské koloniální období a Vietnamská válka	36
Po národním sjednocení v roce 1975	38
Po ekonomické revoluci 1986	40

IV. TYPOLOGIE | 43

Předreformní vesnické obydlí	44
Předreformní městský dům	46
Postreformní městský dům	48
Postreformní viladům	50

V. MATERIALITA | 53

VI. MĚSTO | 59

Hanoj	60
Ho Či Minovo Město (Saigon)	72
Chao Doc	86

VII. SAPA | 89

Základní údaje	90
Poloha	92
Služby	98

Obr. 1
Průvod vietnamských
studentů v Praze u
příležitosti konce
americko-vietnamské války.
Duben 1975

Kapitola I.

VIETNAMSKÁ KOMUNITA V ČECHÁCH

Existence vietnamské národnostní menšiny v ČR není přechodný a pomíjející jev, nýbrž nepochybná historická skutečnost. Historické okolnosti vzniku vietnamské menšiny v České republice mají analogii ve vzniku české komunity v USA, Argentíně a nejvíce snad ve Vídni. Také Češi odcházeli do těchto zemí a míst převážně za prací.²

Vietnamská komunita v Čechách je zastoupena občany Socialistické republiky Vietnam s dlouhodobým či trvalým pobytem, tak i občany České republiky hlásícími se k vietnamské národnosti. A svým zastoupením se řadí mezi třetí nejpočetnější cizineckou skupinu. Dle sčítání lidu v roce 2011 se k vietnamskému občanství přihlásilo 29 660 osob¹. Podle aktuálních údajů Ministerstva vnitra z listopadu 2019 je zaevidováno přes 61 000 občanů vietnamské národnosti.³

2

Vietnamská národnostní menšina [online].

Vláda České republiky, 2013 [cit. 2019-12-27].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>

3

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 11. 2019 [online].

Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem>.

4 HISTORIE MIGRACE

KOUCOUREK, Jiří. *Historie*

příchodu a působení příslušníků vietnamské národnosti na území ČSR (resp. ČSSR) v letech 1950 až 1975. Praha, 2001. Diplomová práce. FF UK.

Československo po 2. světové válce potřebovalo více pracovní síly, a to zejména ve svém vysídleném pohraničí. 4 Severní Vietnam potřeboval vzdělávat své pracovní síly. Samotné Vietnamce před rokem 1989 motivovala k odjezdu do ČSR kromě jiného možnost získání kvalitního vzdělání a kvalifikace a v neposlední řadě také zlepšení ekonomické situace a následné zlepšení společenského postavení ve Vietnamu.⁵

[1956–1959] Chrastavské děti

5 První početnou vietnamskou skupinou byly děti ve věku šesti do třinácti let, které byly v roce 1956 na základě mezinárodní pomoci poválečnému Vietnamu vyslány do bývalého Československa po dvou skupinách celkem jedno sto dětí. Vláda se rozhodla umístit hosty z tak vzdálených končin v dětském domově v Chrastavě

6 u Liberce, kde do té doby přebývaly děti partyzánů z Řecka.⁶ Jednalo se o sirotky a děti funkcionářů z rodin postižených válkou. Byly umístěny v dětském domově v Chrastavě na Liberecku mezi lety 1956-1959, kde měly získat kvalitní vzdělání. Po třech letech v cizím prostředí se musela většina dětí vrátit zpět do vlasti, jelikož vláda namítala, že ztrácejí povědomí o své kultuře. Jen pár dětem bylo umožněno pokračovat ve studiu a některé se dokonce rozhodli pojmout zdejší zemi za svůj nový domov.⁷

7 [1956] Dohoda o hospodářské a vědeckotechnické spolupráci

Situační zpráva o VDR za březen 1956

Na základě Dohody o vědeckotechnické spolupráci zde od konce 50. let pobývali první vietnamští občané, většinou praktikanti, učňové a pracovníci několik let na náklady Československé vlády. Vzdělávali se především v následujících

8 oblastech: strojírenství, lehký průmysl (textilní, potravinářský a obuvnický).⁸

MÜLLEROVÁ, Petra. Vietnamci v České republice. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2008, s. 134–145. ISBN 80-7367-182-4.*

[1967] Usnesení vlády k realizaci a technické pomoci vlády ČSSR VDR

Na základě usnesení vlády ze dne 15. března 1967 k realizaci a technické pomoci vlády ČSSR Vietnamské demokratické republiky přijelo do Československa v letech 1967–1970 na zaškolení celkem 2146 praktikantů do strojírenství, hutnictví, textilního, sklářského, chemického, dřevařského, kožedělného, papírenského a stavebního průmyslu. Odborná příprava skončila odjezdem posledních skupin v březnu 1975.⁹

9 [1979] Dohoda o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace

MÜLLEROVÁ, Petra. *Vietnam. Praha: Libri, 2004. Stručná historie států. ISBN isbn80-7277-255-4.*

Nejvyšší nárůst počtu Vietnamců v ČSSR byl mezi lety 1979 a 1985. Vláda ČSSR svým usnesením č. 337 ze dne 19. prosince 1979 o sjednání dohody s Vietnamem o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace vietnamských občanů v čs. organizacích vyslovila souhlas s odbornou přípravou 3500 vietnamských občanů

v letech 1980-1983 s tím, že vzniklé náklady budou uhrazeny výnosy z práce občanů VSR.⁸ Na základě této dohody do Československa přijížděly skupiny dvou druhů, a sice na střední odborná učiliště s následnou možností praxe a na odbornou přípravu praktikantů a stážistů. Celkem do Československa přijelo na základě této dohody 8 700 žáků středních odborných učilišť a 23 300 stážistů a praktikantů.¹⁰

[1979–1985]

Mezi léty 1979–1985 byl evidován markantní přírůstek počet vietnamských občanů, odhadem jich na území ČSSR žilo okolo 35 tisíc, z toho dvě třetiny byly dělníci.¹¹ Situace se změnila a stále více Vietnamců přijíždělo do ČSSR s vidinou lepšího výdělků, a nikoliv primárně za vzděláním.

[1986] Hospodářské reformy „Doi moi“

Koncem 80. let se ve Vietnamu začaly realizovat hospodářské reformy „Doi moi“. Hospodářství země bylo stále řízeno komunistickou stranou, ale země se postupně začínala otevírat tržnímu zahraničnímu kapitálu (Japonska a Evropy). Avšak česká hospodářská politika těchto reforem nevyužila a počet příchozích občanů z Vietnamu klesá.¹²

[1989] Politický převrat

Po politickém převratu v roce 1989 postupně ČSFR přerušila veškeré a politické styky a na základě toho odstupovala od vzájemných smluv a musela finančně kompenzovat nedodržení smluv. Vietnamští občané dostali odstupné a byla jim zaplácena cesta zpět do rodné vlasti.⁹

[1990–1992]

Mezi lety 1990-1992 byly uskutečněny reformy českého politického systému, nastartován proces ekonomické transformace, vytvořeny migrační mechanismy (odpovědné instituce/orgány, legislativa, specifické programy apod.) a řada Vietnamců v naší zemi využila možnosti podnikat.¹³ Ze státem dekretované, regulované a dočasné migrace se zrodila spontánní standardní ekonomická migrace, motivovaná zlepšením životní úrovně.¹¹

10

BOUŠKOVÁ, Petra 1998. *Pracovní migrace v ČR. s. 34 – 35 in.: Národní diskuse u kulatého stolu na téma vztahů mezi komunitami. Odbor pro uprchlíky a integraci cizinců MV ČR.*

11

PECHOVÁ, E. a Š. MARTÍNKOVÁ. *Vietnamská menšina v ČR: Náboženství, kultura, soužití. In: FUJDA, M., E. KLOCOVÁ a R. KUNDT. Identity v konfrontaci: Multikulturní výchova pro učitele/učitelky SŠ a ZŠ. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 373–390. ISBN 978-80-210-5558-2.*

12

ČERNÍK, Jan. S vietnamskými dětmi na českých školách. *Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9.*

13

BROUČEK, Stanislav. *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR [online]. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky, 2003 [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/-/2003-aktualni-problemy-adaptace-vietnamskeho-etnika-v-cr-etnologicky-ustav-av-cr->*

Obr. 2 Návštěva dětí prezidentem Ho Chi Minh, 1959

Obr. 3 Josef Spudil a delegace JZD Kačina, 1978

Obr. 4 Domov učňů AZNP, 1981

Obr. 2 Návštěva dětí prezidentem Ho Chi Minh, 1959 zdroj: <http://www.sea-l.cz/cs/clanky/posts/chrastavske-deti/>

Obr. 3 Josef Spudil a delegace JZD Kačina, 1978 zdroj: archiv Marcela Wintera

Obr. 4 Domov učňů AZNP, 1980 zdroj: osobní archiv

[1956-1959] Chrastavské děti bylo přijato 101 dětí

Obr. 5 Chrastavské děti, 1956 zdroj: <http://www.sea-l.cz/cs/clanky/posts/chrastavske-deti/>

[1956] Dohoda o hospodářské a vědeckotechnické spolupráci přijíždí první velká skupina

Obr. 6 H. Týrlová a studenti, 1959 zdroj: ČTK/Finda Jiří

[1967] Usnesení vlády k realizaci a technické pomoci vlády ČSSR VDR přijelo na zaškolení 2 146 praktikantů

Obr. 7 Studentky v odborném učilišti Chirana v Novém městě na Moravě, 1967 zdroj: ČTK/Bican Emil

[1979] Dohoda o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace 8 700 žáků SOŠ a 23 300 praktikantů

Obr. 8 Učni v AZNP Mladá Boleslav, 1979 zdroj: ČTK/Šourek Jiří

[1986] Hospodářské reformy „Doi moi“ otevření tržnímu zahraničnímu kapitálu

Obr. 9 Soukromá oděvní továrna Minh Châu, 1987 zdroj: <https://baotintuc.vn/van-hoa/doi-moi-hanh-trinh-cua-nhung-uoc-mo-20160922225304243.htm>

[1989] Politický převrat rušení politických dohod

Obr. 10 Sametová revoluce, 1989 zdroj: Eurozprávy/Friš Pavel

[1990-] Nová podnikatelská éra spontánní standardní ekonomická migrace

Obr. 11 Nguyen Duong, předseda Svazu vietnamských podnikatelů v ČR, 2006 zdroj: MF dnes/Sváček Michal

POČET VIETNAMCŮ V ČR

Na území České republiky žije přes 61 tisíc občanů vietnamské příslušnosti, což je 15 % z celkového počtu cizinců s dlouhodobým či trvalým pobytem. Vietnamská menšina se tedy řadí mezi třetí nepočtenější cizineckou skupinu (viz graf 4).

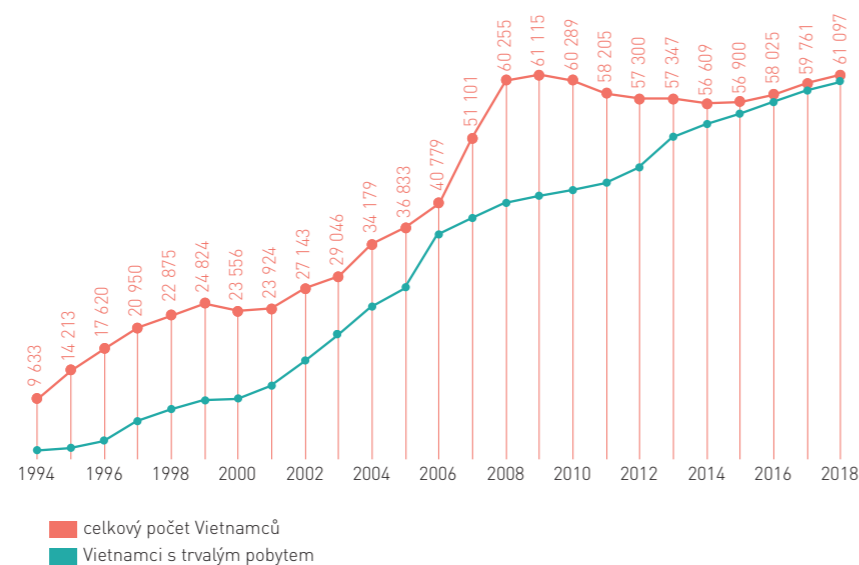
První zdroj – Sčítání lidu, domů a bytů 2011 uvádí, že se k občanské příslušnosti přihlásilo 29 660 osob (0,3 % z celkové populace). Druhý zdroj – Český statistický úřad, který se řídí kritériem státního občanství ve stejném roce uvádí 58 205 příslušníků s vietnamským státním občanstvím (viz graf 1).

Od 90. let 20. století se počet obyvatel prudce zvyšoval, v roce 1994 bylo zaznamenáno 9 633 občanů a koncem dekády 24 8224 občanů. Prudký růst se stávil v roce 2019, kdy číslo dosáhlo vrcholu (61 115), jelikož v roce 2008 česká vláda pozastavila vydávání vstupních víz pro občany Vietnamu. (viz graf 1).

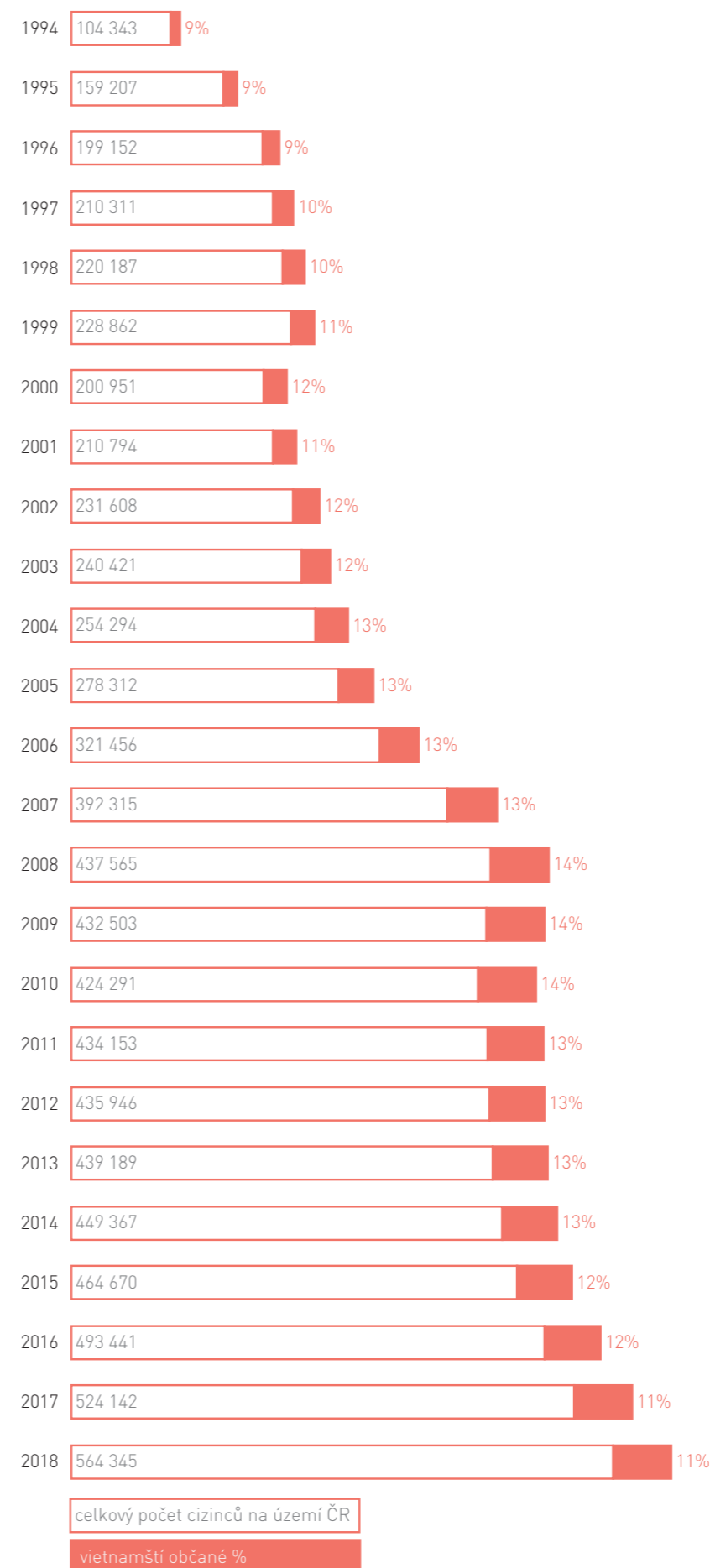
Třetí zdroj – Ministerstvo vnitra, které taktéž zpracovává data o pobytu cizinců na území České republiky, poskytuje nejaktuálnější údaje o množství cizinců s povoleným pobytem. K 30.11. 2019 bylo evidováno 61 876 Vietnamců, z nichž mělo 52 414 osob trvalý pobyt. V roce 2011 z 58 205 osob mělo 37 210 trvalý pobyt. Lze tedy vyzorovat, že ačkoliv počet Vietnamců klesá, tak se zvyšuje počet osob s trvalým pobytem (viz graf 1).

Díky ustanovení podle § 35 a § 73 zákona 186/2013 Sb., o státním občanství ČR, které umožnilo druhé generaci cizinců nabýt občanství prohlášením. V roce 2014 občanství ČR 10 016 osob a z toho 298 Vietnamců. (viz graf 5)

Graf 1: Vývoj počtu Vietnamců na území ČR v letech 1994 - 2018
Data - počet cizinců [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 2020-01-01].
Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu

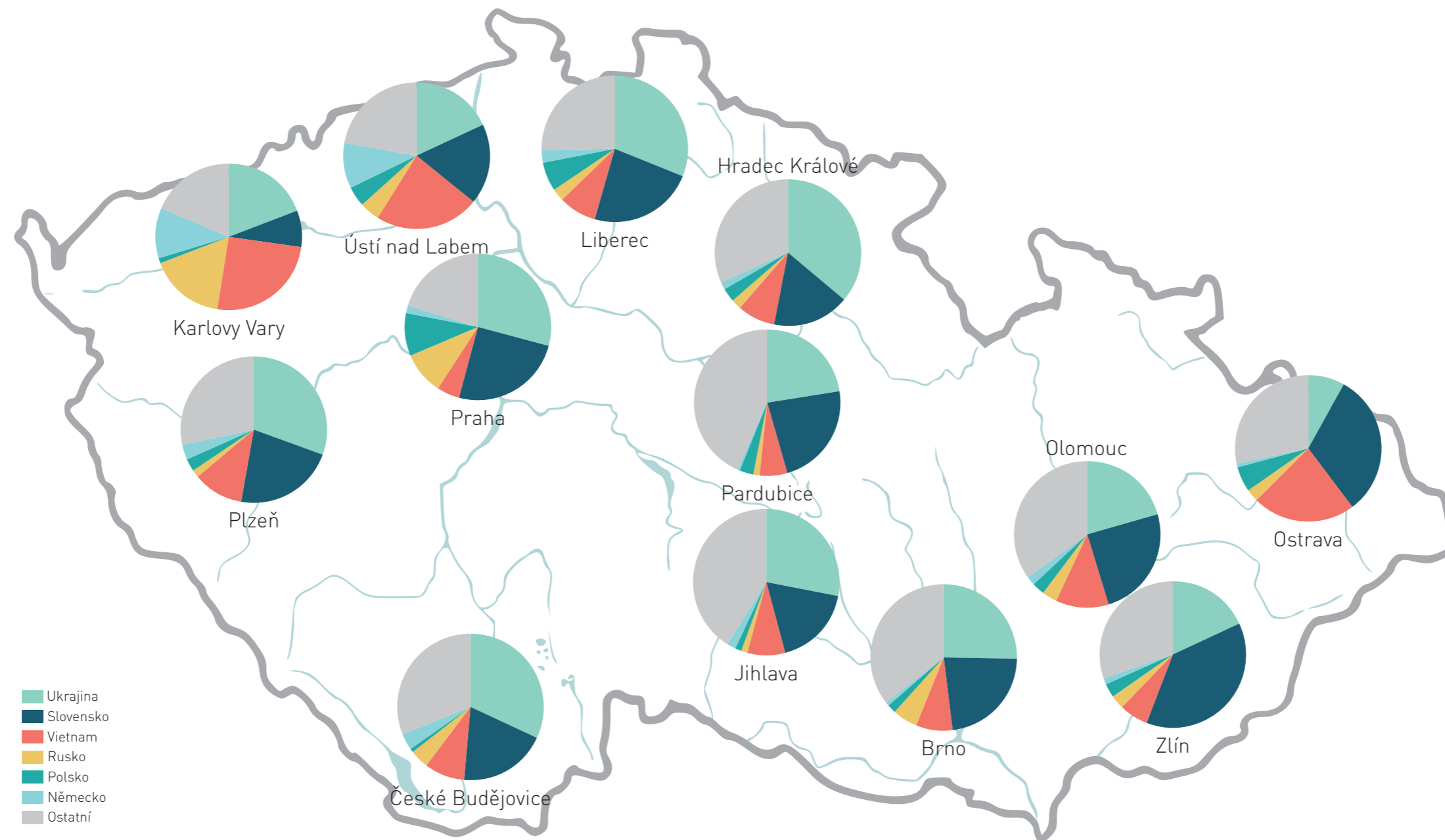
Graf 1: Vývoj počtu Vietnamců na území ČR v letech 1994 - 2018

Graf 2: Cizinci v ČR v letech 1994 - 2018

Graf 2: Cizinci v ČR v letech 1994 - 2018

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 11. 2019 [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem>.

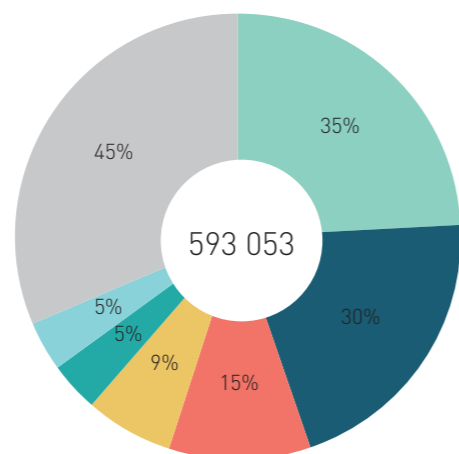
Graf 3: Nejčastější státní příslušnost cizinců v krajských městech ČR k 30. 11. 2019

Graf 4: Nejčastější státní příslušnost cizinců v ČR k 30. 11. 2019

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 11. 2019 [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem>.

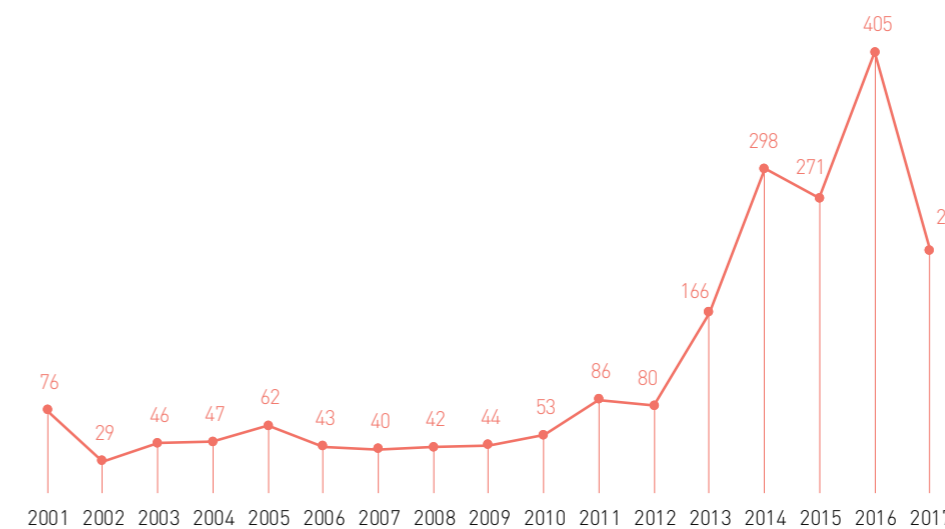
Graf 3: Nejčastější státní příslušnost cizinců v krajských městech ČR k 30. 11. 2019

- Ukrajina
- Slovensko
- Vietnam
- Rusko
- Polsko
- Německo
- Ostatní

Graf 4: Nejčastější státní příslušnost cizinců v ČR k 30. 11. 2019

- Ukrajina
- Slovensko
- Vietnam
- Rusko
- Polsko
- Německo
- Ostatní

Graf 5: Státní občanství ČR nabytá vietnamskými občany během let 2001 - 2017

Graf 5: Státní občanství ČR nabytá vietnamskými občany během let 2001 - 2017

Data - nabývání státního občanství ČR [online]. Ministerstvo vnitra [cit. 2020-01-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/data-nabyvani-statniho-obcanstvi-cr#cr>

Obr. 12

Hanoi / Hoan Kiem District

Kapitola II.

VIETNAM

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Oficiální Vietnamu zní Vietnamská socialistická republika (vietnamsky Cong hoax a hoi chu nghia Viet nam). Rozkládá se na 331 211 km² na východě Indočínského poloostrova při pobřeží Jihočínského moře. Na severu sousedí s Čínou, na západě s Laosem a Kambodžou. K Vietnamu náleží několik ostrovů. Na severu v Tonkinském zálivu leží ostrov Cat Bat, na jihu se nachází souostroví Noc Dao a ostrov Phu Quoc v Siamském zálivu. Dále považuje Vietnam za své území souostroví Hoang Sa, na které si dělá nárok ČLR a Tchaj-wan a Truong Sa, které si nárokuje ČLR, Tchaj-wan, Brunej, Malajsie, Filipíny.¹⁴

Se svým počtem obyvatel 97 milionu se řadí mezi 15. místo mezi nejlidnatějšími zeměmi světa a devátá nejlidnatější v Asii. Hlavním městem je Hanoj. 15 Polovina obyvatel se hlásí k buddhismu, 10 % ke katolictví, což řadí činí Vietnam druhou asijskou zemi po Filipínách s n největším zastoupením katolických věřících. Oficiálním jazykem je vietnamština (tieng Viet, Viet ngu), která je řazena k mon-kmerské větvi a vietmuongské podskupině austroasijských jazyků. Vietnamština se zapisuje upravenou latinkou (chu quic ngu – písmo národního jazyka), toto písmo bylo vytvořeno v 16. století křesťanskými misionáři. Původně se psalo čínskými znaky a o latinizaci se nejvíce zasloužil francouzský misionář Alexandre de Rhodes v 17. století.¹⁴

14

HLAVATÁ, Lucie, Ján IČO,
Petra KARLOVÁ a Karel
KUČERA. Dějiny Vietnamu.
Praha: Nakladatelství
Lidové noviny, 2008. ISBN
978-80-7106-965-2.

15

Vietnam [online]. Wikipedia,
2019 [cit. 2020-01-01].
Dostupné z: [https://
cs.wikipedia.org/wiki/
Vietnam](https://cs.wikipedia.org/wiki/Vietnam)

Obr. 13

Mapa jihovýchodní Asie

Oficiální název:	Vietnamská socialistická republika (Cong hoa xa hoi nghia Viet Nam)
Vlajka:	žlutá hvězda uprostřed rudého pruhu
Geografická poloha:	přímořský stát pevninské části jihovýchodní Asie, 18°00'S, 107°00'V
Rozloha:	331 211 km ²
Hlavní město:	Hanoj (Ha Noi), 3,21 milionu obyvatel
Největší město:	Ho Či Minovo Město (Thanh pho Ho Chi Minh), 5,73 milionu obyvatel
Počet obyvatel:	97 milionu (DESA 2017)
Průměrná hustota zalidnění:	253 ob. / km ²
Podíl venkovského obyvatelstva:	72,5%
Etnické náboženství:	86% Vietové (Kinh), dalších 53 oficiálně uznaných minoritních etnik vietnamština
Úřední jazyk:	
Náboženství:	buddhismus, křesťanství (zvláště katolicismus), islám, hinduismus
Právní rozdělení:	63 provincií a 5 měst pod ústřední správou
Měna:	Vietnamský dong (VND), 1 USD = 23 172,50 dongů /2020
Průměrná délka života muži:	68 let, ženy 74 let
Průměrný roční přírůstek:	2,11%
Roční HDP:	6 035 USD / obyvatele (2015)
Politické zřízení:	republika s monostranickým politickým systémem
Hlava státu:	Nguyen Phu Trong
Předseda vlády:	Nguyen Xuan Phuc
Nejvýznamnější politické uskupení:	Komunistická strana Vietnamu
Zpravodajská agentura:	VNA (Vietnam News Agency)
Internetová doména:	.vn
Mezinárodní telefonní předčíslovce:	+84

tab. 1

Základní statistické údaje
HLAVATÁ, Lucie, Ján IČO,
Petra KARLOVÁ a Karel
KUČERA. Dějiny Vietnamu.
Praha: Nakladatelství
Lidové noviny, 2008. ISBN
978-80-7106-965-2.

Obr. 14 Zátoka Ha Long Bay

Obr. 15 Ženy z etnické menšiny Hmongů

Obr. 16 Billboard ve městě Hue s portrétem Ho Či Mina

Obr. 14 Zátoka Ha Long Bay

zdroj: <https://www.visithalongbay.com/insight-guides/halong-bay-geology-how-halong-formed.html/>

Obr. 15 Ženy z etnické menšiny Hmongů

zdroj: Flickr/Brian Snelson

Obr. 16 Billboard ve městě Hue s portrétem Ho Či Mina

zdroj: Flickr/Jean-Pierre Dalbéra

HISTORIE

Dějiny Vietnamu se dělí na dějiny pravěkého Vietnamu, období dynastií, koloniální období, dějiny dvou existujících států v letech 1955 až 1976 a dějiny Vietnamské socialistické republiky existující dodnes.

Pravěk a starověk

První osídlení ve Vietnamu bylo v oblasti rudé řeky a dle prehistorických archeologických nálezů to byla poměrně vyspělá civilizace. Počátky historie státu jsou nejisté. První dynastie, která je považována za počátek vietnamského státu byla legendární dynastie Hong Bang, která měla vládnout od roku 2879 př. n. l. – 258 př. n. l. a na trůně se mělo údajně vystřídat 18 panovníků.

Dle legend postava Au Co překročila severní hory a založila království Au Viet, jehož hlavní město se nacházelo v hornaté provincii Cao Bang. Lidé kmenů Au Viet zpočátku žili s královstvím Hong Bang v míru, ale postupné sváry vyvrcholily v roce 257, kdy vůdce kmenů Au Viet Thuc Phan zaútočil na hlavní město králů Hung. Po vítězství Thuc Phan obě království spojil pod názvem Au Lac Thuc Phansi zvolil nové jméno An Duong a nechal vybudovat slavné opevněné sídliště Co Loa (dnešní Hanoj, čtvť Dong Anh)

[111 př.n.l.–937 n.l.] Období Severní závislosti

Generál Čchao Tchuo, který byl v roce 206 př.n.l. vyslán „Prvním císařem“ Čchin Š'chuang-ti, porazil Au lac, podmanil si jih a celek nazval Nan-jüe. Po smrti císaře se prohlásil za „Krále jižních zemí“. Po jeho smrti, v roce 111. př.nl. podlehl jižní armáda vojsku čínského císaře Wu-ti z dynastie Chan. Území severního a středního Vietnamu se stalo součástí provincie Ťiao č (Giao Chi). A od toho roku se datuje období tzv „severní závislosti“.

[192–1720] Čampa

V jižní části dnešního Vietnamu existovalo od roku 192 nezávislé království Lin-i (Lam Ap), které je v čínských zápisech považováno za předchůdce Čampského království. Tamější obyvatelstvo bylo ovlivněno indickou kulturou. Čampa existovala až do roku 1832.

[938–965] První dynastie

V roce 937 byla čínská výprava na řece Bach Dang poražena vietnamskou armádou pod velením vojevůdce Ngo Quyen, tímto vítězství skončilo období tzv. „severního závislosti.“ Na jaře 939 se vojevůdce prohlásil za krále a deklaroval tak nezávislost. Po jeho smrti se země rozpadla na dvanáct knížectví, jejichž panovníci

ve snaze získat další moc rozpoutali občanskou válku.

[1010–1225] Dynastie Pozdní Ly

V roce 1009 se k moci dostala nová dynastie Ly, jejíž zakladatel Ly Thai byl korunován v roce 1010 a hlavní město přesunul do Dai La (Hanoj) a přejmenoval na Thang Long. Vláda byla charakterizována centralizací a spoluprací státu s buddhistickým duchovenstvem. V roce 1075 král Ly Nhan Tong zavedl první úřednické zkoušky. Od konce 12. století začala moc dynastie Ly upadat a po státním převratu roku 1225 byl poslední císař dynastie Ly sesazen regentem z klanu Tran a uvězněn v buddhistickém klášteře.

[1225–1400] Dynastie Tran

Císařem nové dynastie se stal mladý Tran Thai Tong, synovec Tran Thu Do. Vliv buddhismu na státní správu postupně slábl a byl nahrazen konfucianismem. Za vlády dynastie Tran musel Vietnam čelit třem vpádům mongolských armád (1258, 1283–85 a 1287), ale všechny se podařilo odrazit.

[1400–1407] Dynastie Ho

Transký dvůr byl během 14. století oslaben dynastickými spory a rozmařilostí panovníků. Roku 1400 se Ho Quy Ly prohlásil za krále a tím nastoupila nová dynastie Ho, která však vládla pouhých sedm let. V této době bylo znovu přestěhováno hlavní město, ve Vietnamu byly zavedeny papírové peníze a úředním jazykem se poprvé stala vietnamština namísto čínštiny. Čínská dynastie Ming si nárokovala území bývalých provincií, a tak svrhla dynastii Ho a dosadila zpět dynastii Tran a po devíti letech se stal Vietnam opět čínskou provincií.

[1428–1789] Dynastie Pozdní Lé a počátky styků s Evropany

Krutá nadvláda Mingu vyústila v povstání a v roce 1427 byla svedena rozhodující bitva. Vietnam získal formální nezávislost a Le Loi se stal zakladatel nové dynastie Pozdní Le. V roce 1471 panovník Le Thanh Tong dobyl Čampu, která byla postupně podmaněna. Roku 1527 došlo k povstání rodu Mco, který až do konce 16. století ovládal nejsevernější oblasti Vietnamu. Také na zbytku území císařská moc slábla a z císařů se nakonec stali loutkoví vládcí, zatímco faktickou moc drželi od poloviny 16. století vojevůdci z rodů Tranh na severu a Nguyen na jihu. Počátky evropského zájmu o Vietnam souviseli s objevováním mimoevropského světa a šíření křesťanství. Během 16. a 17. století přicházeli do Vietnamu první evropští obchodníci a křesťanští misionáři. Mezi nejvýznamnější misionáře patří francouzský jezuita Alexandre de Rhodes, který se zasloužil o latinizaci vietnamského písma a zahájil kontakt Francie s Vietnamem.

[1802–1945] Dynastie Nguyen

V Roce 1673 uzavřel Trinh Tac mír s Nguyen Phuc Taken a Vietnam byl oficiálně rozdělen na dvě části – Dang Ngoai a Dang Trong. Roku 1771 vypuklo rolnické povstání Tay Son, které bylo předehrou k opětovnému sjednocení Vietnamu. Vůdci povstání posléze založili dynastii Tay Son, která zanikla se smrtí Quang Trunga v roce 1802.

K moci se s francouzskou pomocí dostal Nguyen Phuc Anh a sjednotil Vietnam a s ním se k moci dostala dynastie Nguyen. Hlavní město přesunul do sídla svých předků – Phu Xuanu. Nový císař se obával Evropanů, a proto se od západu distancoval. Jeho syn Minh Mang zaujal ještě tvrdší stanovisko vůči představitelům západních zemím. Došlo k protikřesťanským represáliím. Po marných pokusech o obnovení vztahů Francie zanevřela na úsilí dosáhnout svého po dobrém.

Za vlády Du Duc docházelo k pronásledování křesťanů. Roku 1856 vyplula do Vietnamu loď se snahou posledního vyjednávání, avšak tato snaha se dočkala odmítnutí a Francie se rozhodla se Španěly uskutečnit invazi do Vietnamu. Roku 1861 Francouzi obsadili Saigon a roku 1867 vyhlásili v nejjižnější části Vietnamu kolonii Kocinčina. Francouzský vliv zasahoval do všech tří částí vietnamského státu, který byl později rozdělen na Kočinčinu (Saigon), Annam (Hue) a Tonkin (Hanoj). Kočinčina, Annam a Tonkin byly začleněny do správního celku Francouzská Indočína. Zároveň byl Vietnam vyvázan z dosavadní formální závislosti na čínské říši dynastie Čching. Francouzi tvrdě potlačovali jakékoli projevy vietnamského nacionalismu, roku 1885 byl odstraněn císař Ham Nghi, který se pokoušel o nezávislou politiku a poslední vládci z rodu Nguyen disponovali jen omezenou mocí, vládli jako chráněnci Francouzů.

[1945–1954] Historie po druhé světové válce

Japonsko v rámci své zahraniční politiky si přálo sjednotit asijské národy a společně pod vedením rozkvétat. Vietnamu byla udělena nezávislost v rámci sféry Velké východní Asie a anuloval všechny smlouvy s Francií. Francie se nechtěla vzdát svého koloniálního impéria, a tak vypukla Francouzská válka v Indočíně (1946–1954), která skončila bitvou Dien Bien Phu, v níž Vietnamci zvítězili. Následovala mírová konference v Ženevě a podpis mírových dohod týkajících se otázky obnovení míru v Indočíně.

[1954–1963] Rozdělený Vietnam

Posléze byl Vietnam rozdělen na Ho Či Minovu komunistickou severní Vietnamskou demokratickou republiku a profrancouzský jižní Vietnamský stát císaře Bao Daie, který se v roce 1955, po zrušení politické unie s Francií,

transformoval ve Vietnamskou republiku. Po abdikaci císaře Bao Daie se stal

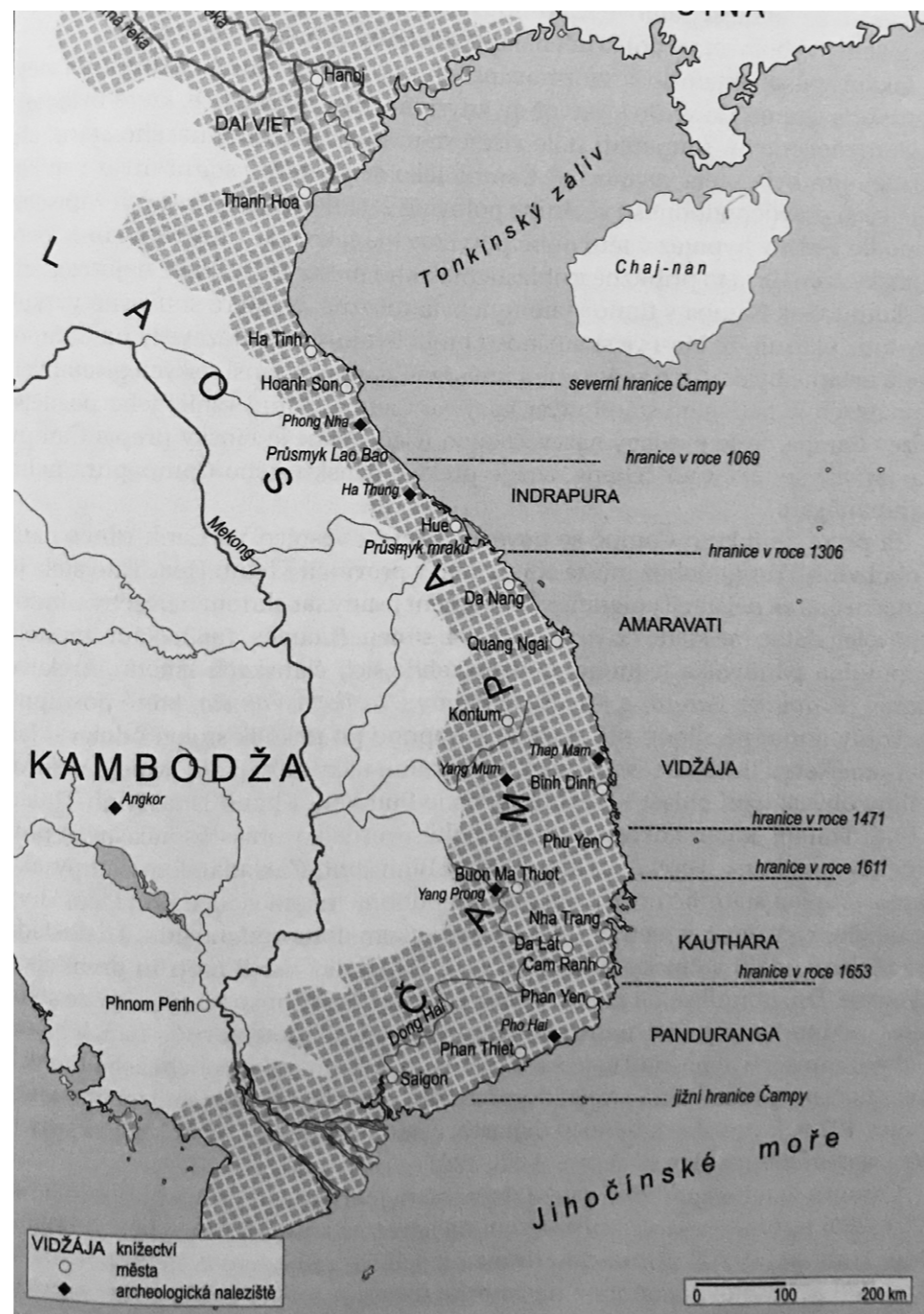
hlavou jižního Vietnamu prezident Ngo Dinh Diem. Který pronásledoval příznivce hnutí Viet Minh a zahájil kampaň vůči komunistům. Zároveň probíhaly i perzekuce rolníků a buddhistických mnichů, jimž katolický prezident Diem nedůvěřoval. Zatímco na severu probíhala kolektivizace, spojená s perzekucemi bohatých majitelů půdy a pronásledování lidí, podezřelých z kolaborace s Francouzi. Po velké razii ve Vietnamské republice v roce 1963, kdy bylo zatčeno 14 tisíc budhistů, studentů a dalších odpůrců režimu, se Spojené státy definitivně od prezidenta Diena odvrátili. Mezitím generálové jihovietnamské armády plánovali svržení Diena. Prezident Dien a jeho bratr Nhu se podařilo uprchnout, a nakonec se vzdali a posléze byli zastřeleni povstalci.

1964–1973| Americká válka ve Vietnamu

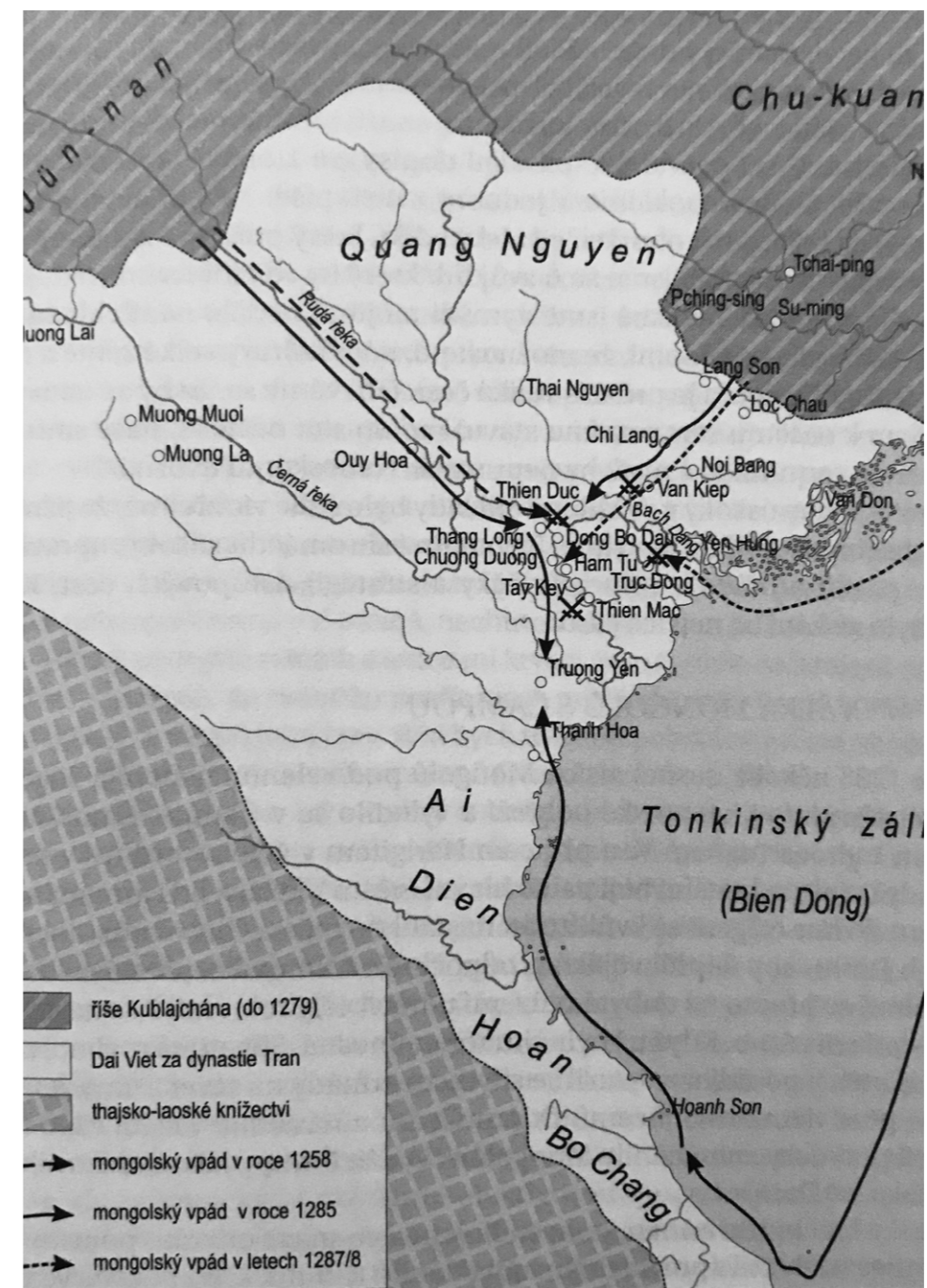
Roku 1964 pod záminkou tzv. Tonkinského incidentu vypukla mezi Jižním a Severním Vietnamem válka, v níž se na straně Jižního Vietnamu silně angažovaly USA. Od poloviny 60. let ve Spojených státech vzrůstal masový odpor vůči této válce v souvislosti s hnutím hippie a pacifismem. V roce 1969 ve Vietnamu operovalo více než půl milionu amerických vojáků, poté začal prezident Nixon vojáky postupně stahovat. V roce 1973 byla v Paříži podepsána Dohoda o ukončení války a obnovení míru ve Vietnamu.

[1975–1976] Znovusjednocení Vietnamu

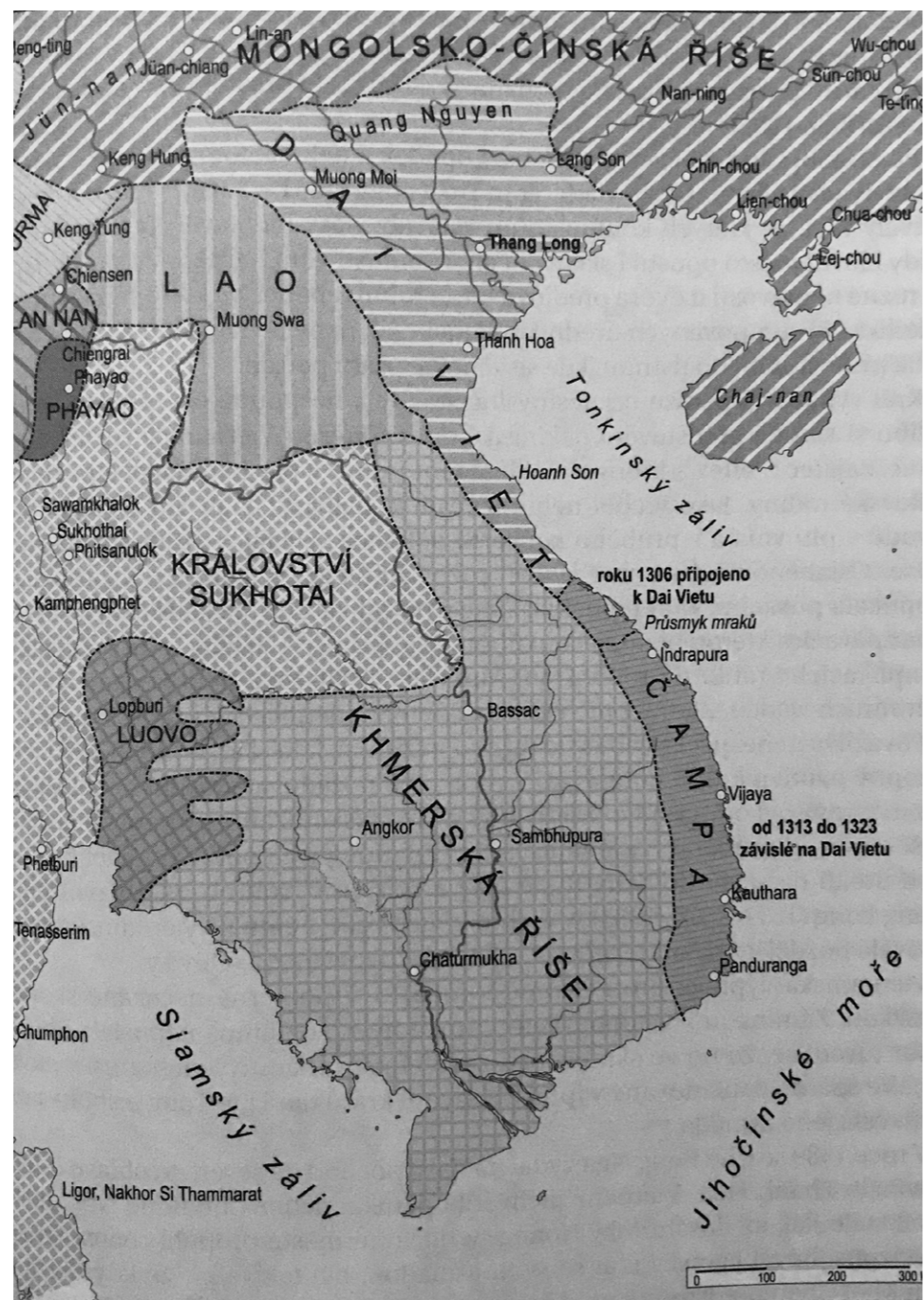
Roku 1975 zatajila severovietnamská armáda ofenzivu útokem na Buon Ma Thot. Jihovietnamská armáda byla dosti oslabena a i zaskočena, a dala se na útěk. Následovně bylo obsazeno královské město Hue a později kapituloval i Da Nang. Nakonec severovietnamská armáda obklíčila Saigon a prezident Duong Van Minh vydal příkaz na kapitulaci. V Roce 1976 došlo k oficiálnímu spojení severu a jihu do jednoho celku, jenž se stal Vietnamskou socialistickou republikou (VSR).¹⁴

Obr. 17
Historická mapa Čampy

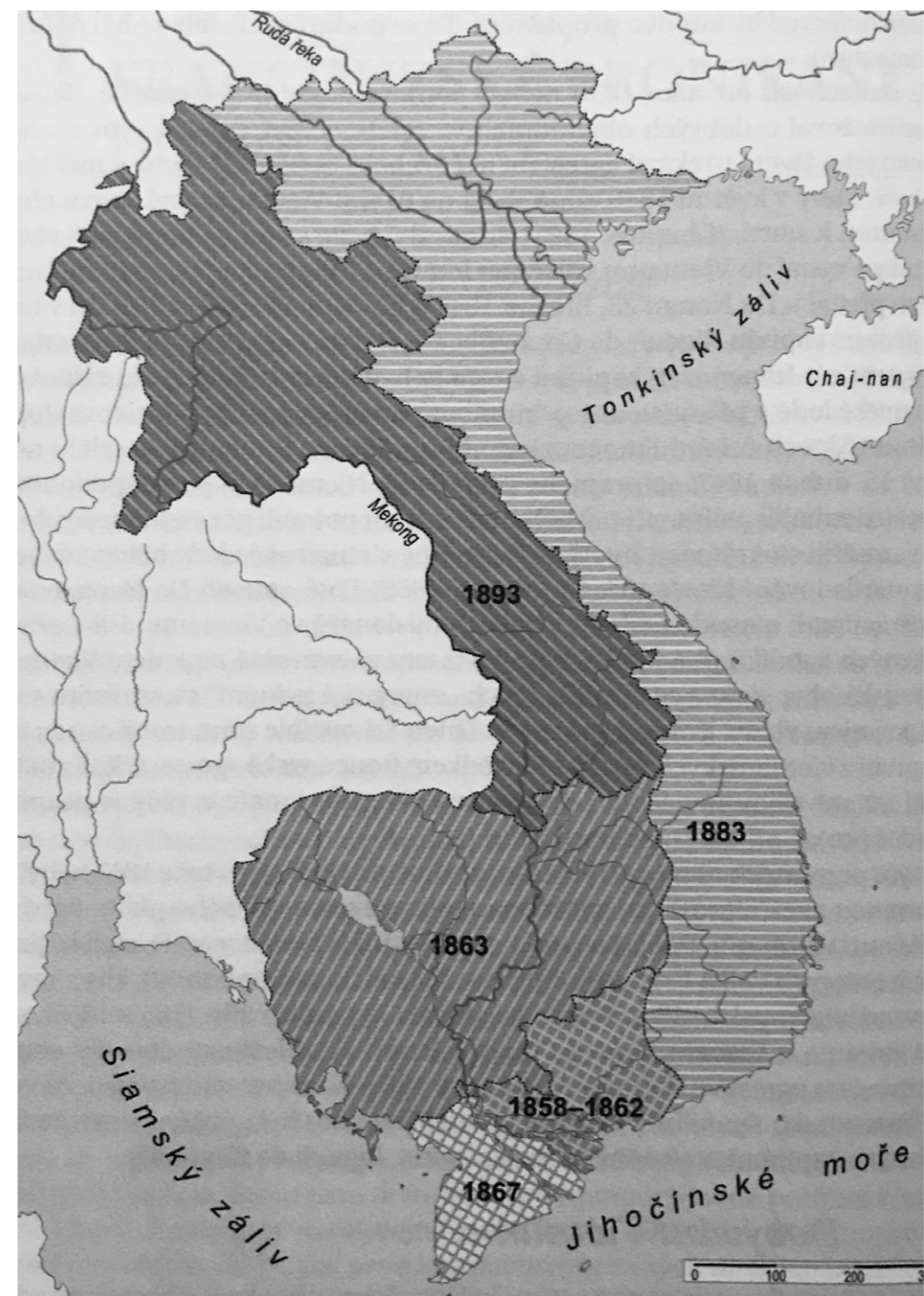

Obr. 18
Mongolské vpády

Obr. 19

Situace v JV Asii ve 14. st.

Obr. 20

Postup francouzského dobývání Indočíny

DUCHOVNÍ A FILOZOFICKÉ PROUDY

Vietnamská kultura, myšlení a náboženství je již mnohá staletí ovlivňována třemi hlavními myšlenkovými proudy tzv. Tam giao (buddhismus, taoismus a konfucianismus). Tyto ideové proudy v průběhu let působily vždy současně a vzájemně se prolínaly. Mimo Tam giao ovlivnily Vietnam v posledních staletích hinduismus, islám a křesťanství. Zároveň téměř všichni lidé uctívají posvátnou památku zemřelých tzv. kult předků.

Buddhismus

Buddhismus je duchovní systém, který pochází z indického subkontinentu. Základy buddhismu položil Buddha Šákjamuni v době cca 500 let před naším letopočtem. Cílem je dosáhnout probuzení mysli neboli osvícení, kterého Buddha dosáhl ve věku 35.¹⁶

Dle Vietnamských autorů pronikl buddhismus z Indie do Vietnamu dříve než do Číny, a to prostřednictvím poutníků, obchodníků, cestovatelů a misionářů dvěma základními způsoby. První je tzv. jižní cesta, tedy po moři kolem Malajského poloostrova, a dále severní cestou po souši kolem Himaláje a poušti Gobi. V jižních částech se prosazovalo ortodoxnější hínajánské učení. Později však spolu s čínským vlivem postupně silily různé školy a sekty mahájány.

V 10. století byly hlavní dvě zenové školy, tj. školy Inda Viniratučiho a Číňana Wu Jen-tchung. Na rozdíl od učení japonských škol, zen nemá jen čistě estetickou podobu. Velký vliv na vietnamský buddhismus měly mahájánské prvky typické pro školu Čisté země (Tinh do tong). Vzhledem k synkretické povaze vietnamského buddhismu, měli mniši tři podoby: mistr zenu, tantrický mnich a následovník učení Čisté země. V období dynastie Ly se budhistické sanghe dostalo impozantní moci.¹⁴

Konfucianismus

Konfucianismus (Ngo giao) je systémem myšlenek a názorů, zahrnující učení o státě, morálce a mezilidských vztazích. Duchovním otcem je čínský mudrc Konfucius (Khong Tu). Mezi nejdůležitější myšlenky patří filosofie patřící morální kodex založený na etice, humanitě a lásce.

Období severní závislosti je datované jako období čínské nadvlády, kdy byly Vietům vnucované čínské zvyky a tradice. Ačkoliv se místní obyvatelé bránili jakýmkoliv čínským zvyklostem, přichází v 2. století n.l. do Giao Chi nový ideový proud – konfucianismus.

Po nabytí nezávislosti, se Vietnam přestal stavět na odpor čínské civilizaci,

a naopak začal přenášet její poznatky do vietnamského prostředí. V roce 1070 Ly Thanh Tong založil v hlavním městě Chrám literatury zasvěcený Konfuciovi, kde bylo poskytováno vzdělání korunním princům a později se zde konaly úřednické zkoušky, které znamenaly vstřebání čínské vzdělanosti a kultury do vietnamského myšlení.

Země v té době čelila přírodním pohromám a vpádům cizích vojsk, a proto potřebovala novou ideologii, která by soustředila myšlení lidí na společenské povinnosti každého jednotlivce, vedla k poslušnosti a bezpodmínečné úctě k hierarchii a na rozdíl od buddhismu, který v té době byl státním náboženstvím, odváděl občany od mystického úniku před skutečností. Za dynastie Tran převládl nad buddhismem a za dynastie Le zcela vytlačil taoismus a buddhismus.¹⁷

Taoismus

Taoismus je jedním ze základních směrů staročínské filosofie, jenž vznikl pravděpodobně v 5. století př. n. l., i když mnohé prameny kladou jeho vznik – zároveň s údaji o životě jeho zakladatele, mudrce Lao-c' - až do 4. století př. n. l.; ve 3. století n.l. se zformulovala jeho teologicko-rituální struktura a taoismus se stal státním náboženstvím (až do 10. stol.). Cílem tohoto poměrně jednoduchého, lidového náboženství je naprosté splynutí člověka s přírodou, které má zajistit nesmrtelnost nebo alespoň dlouhý život. Tohoto splynutí je dosaženo pomocí meditací, duchovních i tělesných cvičení, diet a vzděláváním.¹⁸

Taoismus se dostal do Vietnamu z období čínské nadvlády a silně ovlivnil vietnamskou lidovou tradici v podobě magických rituálů, věštění, uctívání duchů přírody včetně Země a věštění z horoskopů, které slouží k zjištění vůle přírody. Základní teze taoismu se tak dostaly do běžného života a ovlivňují tak život občanů dodnes. Vzhledem k vietnamské synkretické povaze mají Vietnamci tendenci přijímat všechny tři myšlenkové směry – Tam giao. Taoismus slouží k splynutí s přírodou, konfucianismus pro soužití ve společnosti a Buddhismus k docílení harmonie s vesmírem.¹⁹

Sekty Cao Dai a Hao Hao

Tyto politicko-náboženské organizace vznikly okolo poloviny dvacátých let 20. století v Kočincině a mají své příznivce dodnes. Vychází z tradičních náboženských směrů Tam giao. Cao Dai se mimo Tam giao mísí navíc s křesťanstvím, islámem a dalšími náboženskými a filozofickými prvky. Staré náboženství v nové podobě mělo Vietnamcům pomoci obnovit společenskou rovnováhu a tradiční hodnoty. Hoa Hao je nebuddhistická církev.¹⁴

18

The Religions of South Vietnam in Faith and Fact, US Navy, Bureau of Naval Personnel, Chaplains Division [1967], at sacred-texts.com

19

Konfucianismus ve Vietnamu[online]. Kateřia Nováková [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: http://www.cerme.cz/media/cerme/ukazka_stud_mat/04/Prilohy/konfucianismus.pdf

16

Co je buddhismus? [online]. Vít Kuntoš, 2016 [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://www.buddhawebo.cz/co-je-buddhismus/>

17

Konfucianismus ve Vietnamu [online]. Kateřia Nováková [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: http://www.cerme.cz/media/cerme/ukazka_stud_mat/04/Prilohy/konfucianismus.pdf

Obr. 21 Chua Long Son

Obr. 24 Tři směřící se muži u potoka

Obr. 22 Van Mieu

Obr. 25 Toa Thanh Tay Ninh

Obr. 21 Chua Long Son ,
Buddhistický chrám
zdroj: Jonhn Melon

Obr. 22 Van Mieu,
Konfuciánský Chrám
literary
zdroj: flickr/U2iano

Obr. 23 Dan Quan Thanh,
Taoistický chrám
zdroj: flickr/ Jared Yeh

Obr. 23 Dan Quan Thanh

Obr. 26 Domov Huynh Phu So, zakladatele hnutí Hao Hoa

Obr. 24 Tři směřící se muži
u potoka (symbolizování
budhismu, taoismu a
konfucianismu)

Obr. 25 Toa Thanh Tay Ninh,
Chrám kaodaistů
zdroj: flickr/ Axel Drainville

Obr. 26 Domov Huynh Phu
So, zakladatele hnutí
Hao Hoa
zdroj: Bui Thuy Dao Nguyen

Obr. 27

bitva u Hung Hoa, 1884

Kapitola III.

VÝVOJ OBYDLÍ

Historie Vietnamu odhaluje neustálé proplétání místních kultur a tradičních kulturních identit s vnějšími vlivy. Vietnamští obyvatelé si vybudovali svou vlastní kulturu na základě přizpůsobení svého života klimatickým a přírodním podmínkám. Vietnam byl po dlouhou dobu v područí jiných zemí, které tam importovaly svoji vlastní kulturu. Země byla ovládána Čínou téměř tisíc let. Filozofie a ideologie čínské kultury proto přímo ovlivnila všechny aspekty života vietnamských lidí ve feudálním období, a to až do současnosti. Kromě souhry s čínskou filozofií byla do země Francouzi přivedena západní kultura s vlivy francouzštiny spolu s jejich koloniální a protektorátní politikou. Od obnovení nezávislosti ovládali zemi komunističtí vůdci, kteří ji dovedli až k socialistické revoluci. Po reformě hospodářské politiky v roce 1986 se Vietnam skutečně integroval do světa a zažil industrializaci a globalizaci.

FEUDÁLNÍ OBDOBÍ

Většina domů postavená ve feudálním období se do dnešní doby nezachovala. Mnoho z nich bylo postaveno a zrestaurováno v 19. století za vlády poslední vietnamské dynastie. Nejstarší domy se nacházejí v Hanoji a byly postaveny před 200 lety v dnešním historickém centru a některých farmářských vesnicích na periferii města. V hlavním městě dynastie Nguyen – Hue je v původním stavu zachováno několik zahradních domů, které sloužily jako obydlí mandarínských úředníků. A v neposlední řadě ve středním Vietnamu ve městě Hoi Anh jsou starobylé městské domy, které jsou do dnešní doby obývané.

Podobně jak v evropské historii byly první domy přístřeškem pro hospodářsky soběstačný rodinný klan. Uskupením těchto obydlí vznikaly malé zemědělské vesnice. Tato obydlí musela respektovat nařízení, které regulovaly rozměry a dekorativnost fasády. Král Gia Long z dynastie Nguyen ustanovil stejnojmenné nařízení Gia Long. Nařízení udávalo velikost a příslušný počet pěti nebo devíti traktů v domě na základě postavení mandarínského úředníka, mimo to regulovalo podobu dekorativních florálních či zvířecích sošek na hřebenu střechy.

Organizace prostoru domu se řídila pevnými pravidly, a to že tři prostřední trakty domu byly věnovány oltáři, přijímání hostů a k jejich ubytování. Zatímco další dva boční trakty sloužily rodině a ke skladování úrody. Kuchyně a jídelna byly v samostatném domě v bezprostřední blízkosti. V průběhu čekání na sklizeň se farmáři věnovali pěstování zeleniny a chování ryb v areálu obydlí. Hlavním prvkem domu byla hluboká veranda před širokými dveřmi jakožto zprostředkovatel prostoru pro odpočinek, vítání hostů, dočasné skladování a jako ochrana před deštěm a sluncem. Domy byly konstruovány, tak aby nejlépe využily místní klimatické podmínky. Specifické klima v každém regionu vymezilo jedinečné rysy regionální architektury. Důležitá byla také orientace na jih a východ.²⁰

20
LY, Phuong The. A Critical Regionalist Approach to Housing Design in Vietnam: Socio-Environmental Organisation of Living Spaces in Pre- and Post-Reform Houses [online]. Queensland, 2012 [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: https://eprints.qut.edu.au/56677/1/Phuong_Ly_Thesis.pdf.
Doktorská disertační práce. Queensland University of Technology. Vedoucí práce Dr. Gillian Lawson.

Obr. 28 Obydlí ve vesnici Duong Lam

Obr. 29 Dvůr obydlí ve vesnici Duong Lam

Obr. 30 Veranda obydlí ve vesnici Duong Lam

Obr. 28 Obydlí ve vesnici Duong Lam

zdroj: <https://sapasunshinetravel.com/en/tours/day-trip-to-ancient-duong-lam-village>

Obr. 29 Dvůr obydlí ve vesnici Duong Lam

zdroj: <https://sapasunshinetravel.com/en/tours/day-trip-to-ancient-duong-lam-village>

Obr. 30 Veranda obydlí ve vesnici Duong Lam

zdroj: Phuong Ly

FRANCOUZSKÉ KOLONIÁLNÍ OBDOBÍ A VIETNAMSKÁ VÁLKA

Za dob koloniálního období došlo k mísení tradiční vietnamské a západní kultury, kterou přinesli do Vietnamu francouzští kolonisté. Přirozeně i tradiční vietnamská architektura se změnila a přijala prvky francouzské architektury. Během sta let se vytvořila ve Vietnamu tradice koloniální architektury, a to především v Hanoii, Hue a Saigonu. Plány těchto měst byly navrženy koloniálními autoritami a obsahovaly impozantní veřejné budovy a soukromé domy podél široké městské třídy.

S příchodem nového architektonického stylu, se začaly používat nové materiály jako beton, cement, ocel. Na základě těchto nových trendů vznikly domy vyšší třídy, jejichž interiér reflektoval tradiční organizaci prostoru a fasády měly nový nevšední vzhled.

Neoklasicistický styl a Art Deco sloužily jako sloh pro veřejné budovy a venkovský styl pro vily francouzských kolonistů. Francouzi si posléze uvědomili, že je potřeba vytvořit nový styl a přizpůsobit se místním klimatickým podmínkám a kultuře, vznikl tedy nový regionalistický styl tzv. indočínský sloh. Vyznačoval se hlavně používáním verand a markýz, šlo o harmonickou kombinaci francouzské technologie s vietnamskou tradicí. Hlavní protagonista byl francouzský architekt Ernest Hébrant. Domy postavené ve 30. letech 20. století v indočínském stylu se vyznačovaly utilitárností, přizpůsobením tropickému klimatu, harmonií s okolním prostředím a tradiční architektonickou identitou. Dědictví koloniální architektury vytvořené Francouzi je stále v současnosti zachováno.

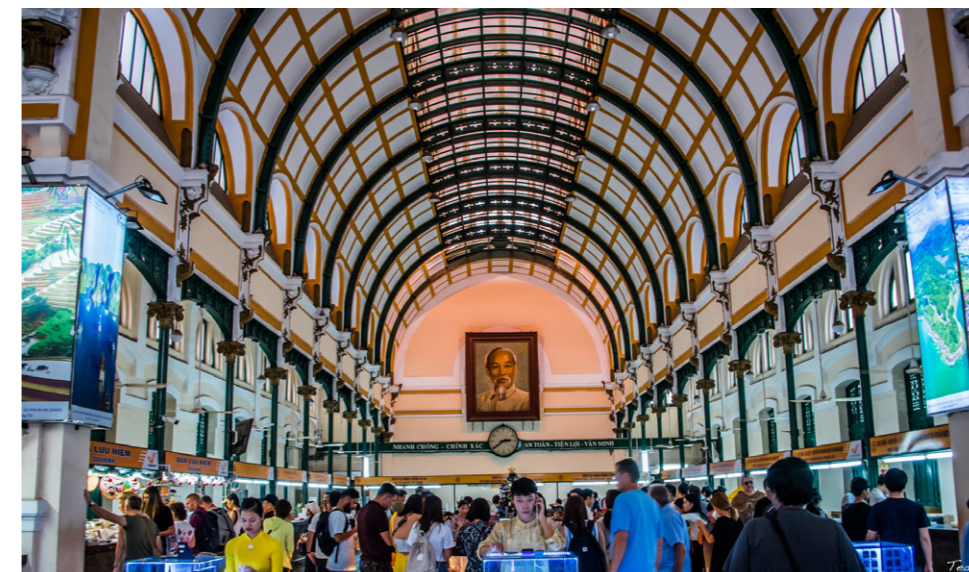
Během Vietnamské války, která byla od roku 1959 do roku 1975, probíhala na severu Vietnamu socialistická revoluce související s výstavbou masivních betonových panelových domů, zatímco v kapitalistickém jihu nově vznikly funkcionalistické budovy po vzoru USA. Od roku 1954 (a intenzivněji od roku 1975) probíhal na severu a postupně v celé zemi vládou sponzorovaný program výstavby bytových panelových domů. Na jihu převážně probíhala výstavba veřejných a kancelářských budov. Projekty výstavby obytných jednotek primárně probíhala ve městech, zatímco venkovské oblasti zůstaly neurbanizované. Architektura Saigonu byla ovlivněna principy modernismu, které byly představeny novými generacemi architektů, kteří studovali v zámoří. Mnoho budov, zejména mnohopodlažní budovy, jako jsou knihovny, administrativní budovy a univerzity byly navrženy kombinací funkcionalistických přístupů s využitím nových materiálů (sklo, beton) a tradiční tropické architektury.²⁰

Obr. 31 Dům v Quang Nam

Obr. 32 Opera v Ho Či Minhově městě

Obr. 33 Budova pošty v Ho Či Minhově městě

Obr. 31 Dům v Quang Nam

zdroj: Phuong Ly

Obr. 32 Opera v Ho Či Minhově městě

zdroj: flickr/ Dennis Jarvis

Obr. 33 Budova pošty v Ho Či Minhově městě

zdroj: flickr/Ted McGrath

PO NÁRODNÍM SJEDNOCENÍ V ROCE 1975

Po opětovném sjednocení došlo jen k malé změně ve vietnamském architektonickém výrazu. Venkovská obydlí postavená v letech 1954 až 1986 byla stále stavěná dle předešlých pravidel. Vietnamské tradiční bydlení je založeno na základě použití místních materiálů a polootevřených prostorů a důkladné analýzy místa pro správnou orientaci a začlenění do krajiny, vysoký sklon střechy a stavba na dřevěných pilotách.

Použití místních dostupných materiálů se stalo významným znakem rurálních vietnamských obydlí, ale také poukazovalo na bohatství majitele, jejich domy měly cihlové zdi a dřevěné střešní trámy z místního lesa. V některých zemědělských oblastech byly používány dostupné kombinace rustikálních materiálů, jako bambus, ratan a kokosová vlákna. Pálené a sušené cihly byly používány jako stropní krytina a k vyzdění zdí a příček. Střechy domů měly převážně doškovou krytinu a úhel od 20 do 55 stupňů.

Polootevřené prostory zahrnující verandy, balkóny nebo lodžie jsou důležitým prvkem jak z klimatického, tak i sociálního hlediska. Široká veranda s kombinací se dvorem poskytuje místo k odpočinku, povídání s přáteli, skladování rýže pro sušení na slunci, k přivítání hostů, k jídlu, příležitostným pracím, konání svateb a oslav jiných svátků. Činnost a aktivity rodiny se odrážejí v organizaci místa, dvoru, primárních a sekundárních prostor, které se orientují k centru domu, kde se nachází oltář předků. Tradiční vietnamský dům je otevřenou stavbou k dosažení vnitřní ventilace a příjemného mikroklimatu. V případě omezeného počtu oken, má dům uprostřed větrací šachtu.

Domy jsou v mnoha případech orientované na jih, tak aby byly ochlazované svěžím vánkem od moře a pravidelných monzunových proudů a delší osa doma svěřuje od východu k západu, tak aby se předešlo přehřívání domu. V horských a záplavových oblastech se staví domy na dřevěných pilotech, s cílem snížit vlhkost, zachytit vánek, zabránit povodním, vniku zvířat a zvýšit příčnou ventilaci. Domácí zahrady jsou nedílnou součástí obydlí a zdrojem obživy a jsou doplněné o kamenné prvky, vodní fontány a bonsaje.

Ve vietnamské kultuře, kromě každodenních praktik obyvatel, jsou uctívání předků a vítání hostů dvě velmi důležité aktivity (Tran, 1999). Proto jsou pro tyto účely vyhrazeny centrální prostory. Oltář se nachází za stolem, kde je vítán host. Dům je rozdělen na několik traktů, obvykle v lichém počtu, které má rodinně přinést

štěstí. Boční trakty jsou méně větrané a slouží rodině jak soukromé prostory a skladování úrody. Kuchyně a jídelní prostory jsou v samostatných prostorách. V některých domech jsou stodoly pro zvířata umístěny v areálu, protože zvířata, jako jsou buvoly a krávy, jsou cenným rodinným majetkem.

Díky použití ekologických prvků, byly tradiční vietnamské domy adaptabilní klimatu a šetrnější k životnímu prostředí. Vzhledem k současnému ekonomickému vývoji a globalizaci, jsou do země dováženy materiály a nové stavební metody, které jsou zranitelnější vůči regionálnímu klimatu. Navíc spolu s ekonomickým vývojem se mění životní potřeby ovlivňující organizaci prostoru v domě.²⁰

Obr. 34 Domy poblíž povodí řeky Mekong

Obr. 35 Ulice v Hoi An

Obr. 34 Domy poblíž povodí řeky Mekong

zdroj: Phuong Ly

Obr. 35 Ulice v Hoi An

zdroj: Phuong Ly

PO EKONOMICKÉ REVOLUCI V ROCE 1986

V důsledku socioekonomického rozvoje, industrializace a modernizace, se postupně dostaly tradiční prvky architektury do pozadí. Dovážené materiály a nové stavební metody nahradily ty tradiční a vedly k snížení odolnosti vůči místnímu klimatu. Stavební předpisy byly přejaty ze západního světa, aniž by se adaptovaly místním podmínkám. Podobně i budovy západního stylu s použitím nových materiálů byly kopírovány bez ohledu na rozdílnost klimatických podmínek a společensko-kulturní kontext. Podobně se od roku 1986 moderní vietnamská architektura rychle změnila, kdy Národní komunistická strana reformovala politiku hospodářského rozvoje země.

Po ekonomické reformě se počet domů zvyšuje, zatímco kvalita designu z ekologického hlediska byla ignorována. Příkladem je, používání klimatizací, těžkých konstrukcí z vyztuženého betonu a zakázání velkých otvorů z důvodů husté zástavby ve městech. Jedinečnost regionální architektury se především vytrácí v hustě zalidněných měst, jako je Hanoi a Ho Či Minovo město (Saigon).

Po ekonomické reformě se morfologie města velice rychle změnila. Městská půda je nyní rozdělena na úzké pozemky pro „tube“ domy a podél stran ulice a výška domu ukazuje bohatství majitele. „Tube“ domy zaujímají více než 80 % prostoru ve městě a mění tak tradiční strukturu. Čím vyšší dům, tím méně přirozeného větrání a osvětlení se dostává do interiéru. Současná typologie vietnamského domu se skládá z „tube“ domu, vily a bytového domu. V rámci procesu urbanizace měst vznikají nové bytové jednoty, které zprostředkovávají novou formu architektury odrážející budovy zahraničních architektonických časopisů, se směsicí stylů, fasádní výzdoby a architektonických prvků. Zavedení globálních architektonických stylů zapříčinilo změnu tradičního obydlí z hlediska měřítka, estetického konceptu, stavebního a využití materiálu.

V dnešní době je důležité se zabývat tendencí bytové výstavby v období před reformou a po reformě, identifikovat kulturní charakteristiky vietnamské architektury a aplikovat je do současné výstavby. Tyto charakteristiky vyplývají z aktivit a sociálních interakcí obyvatel a odrážejí se v prostorovém uspořádání domu. A to poskytuje výzvu a příležitost v hledání více udržitelných a regionalistických přístupů v místní architektuře.²⁰

Obr. 36 „Tube“ domy v Ho Či Minhově městě

Obr. 37 Vila v v Ho Či Minhově městě

Obr. 38 Výškové budovy v v Ho Či Minhově městě

Obr. 36 „Tube“ domy v Ho Či

zdroj: Joseph Hunkins

Obr. 37 Vila v v Ho Či
Minhově městě

zdroj: Phuong Ly

Obr. 38 Výškové budovy v v
Ho Či Minhově městě

zdroj: <http://openjournal.com.au/the-ghost-cities-of-vietnam-a-case-study-in-urban-development/>

Kapitola IV.

TYPOLOGIE

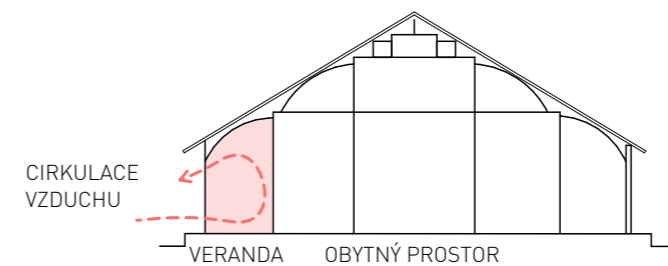
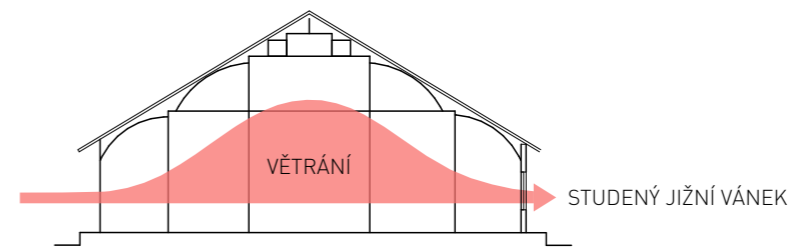
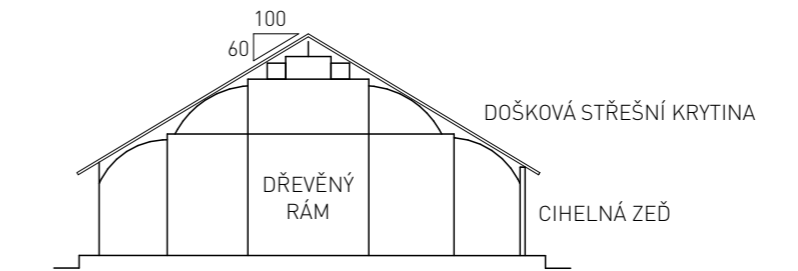
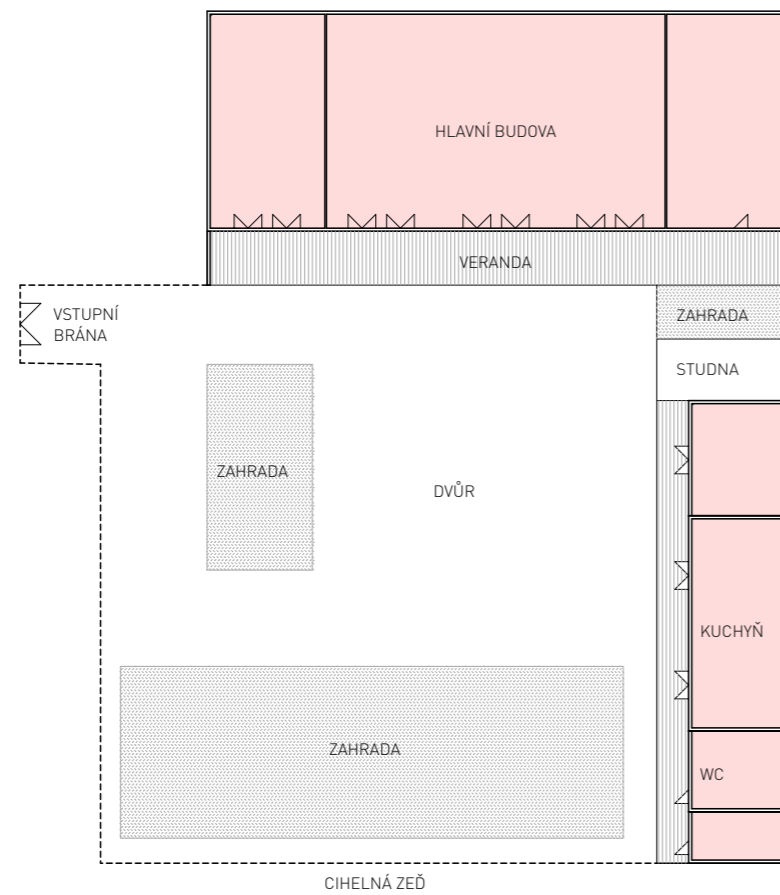
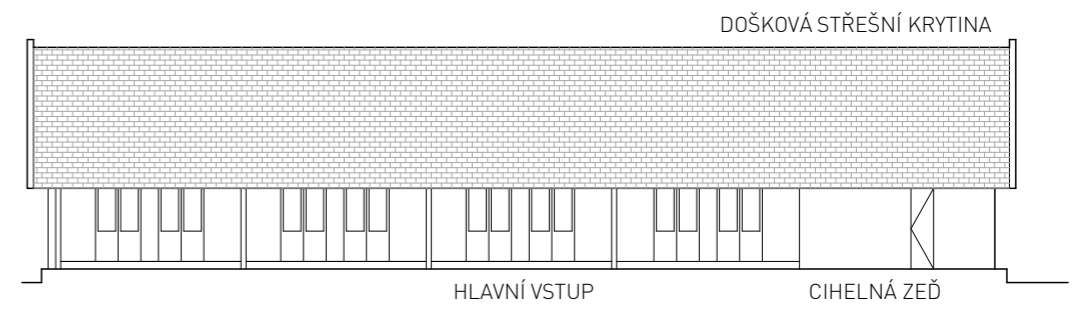
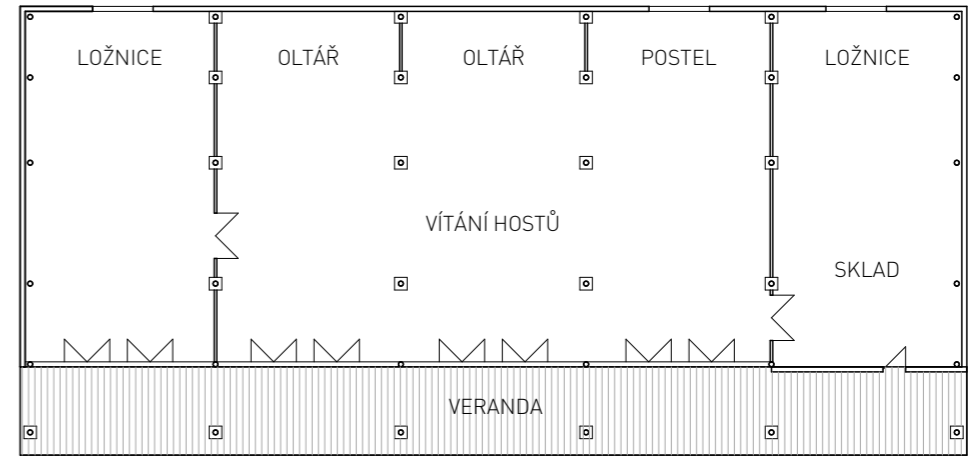

Obr. 39
rainfall house,
nh village architects,
phu cu district, vietnam.
photographer: hiroyuki oki

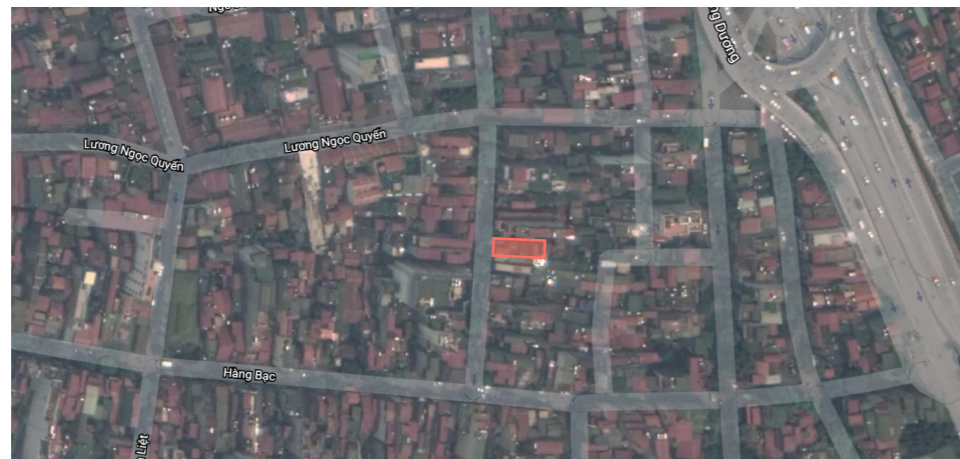
PŘEDREFORMÍ VESNICKÉ OBYDLÍ

Obr. 28 Obydlí ve vesnici Duong Lam

PŘEDREFORMNÍ MĚSTSKÝ DŮM

Obr. 40 87 Pho Ma May Hang Buom Hoan Kiem Ha Noi, Vietnam

Obr. 41 Pohled z ulice

Obr. 42 Dvůr

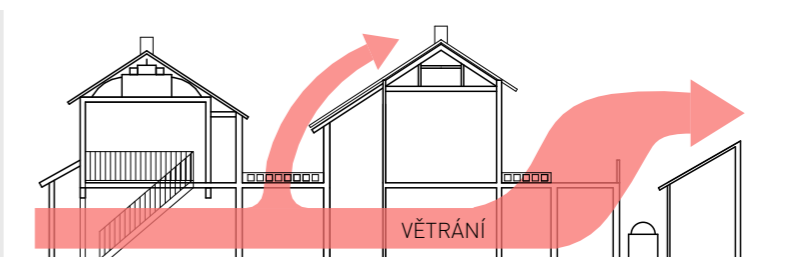
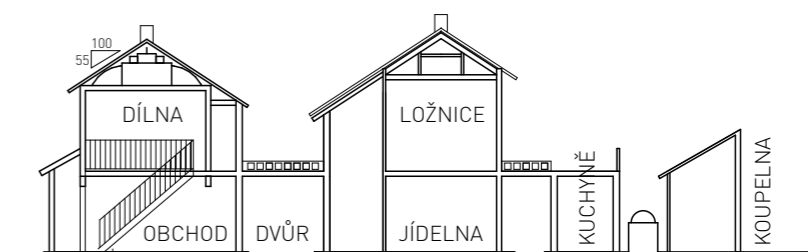
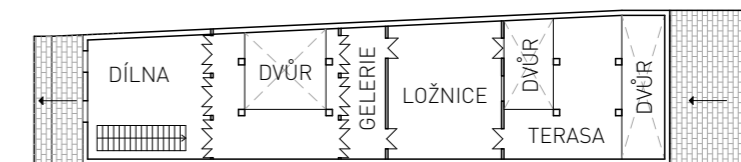
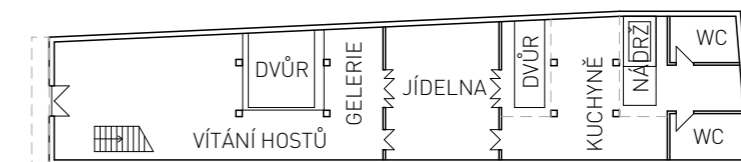
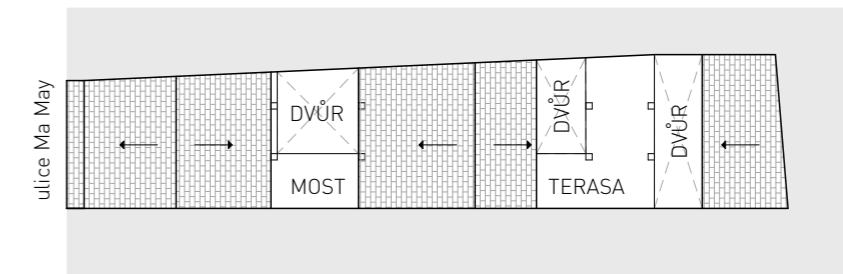
Obr. 43 Obchod

Obr. 40 87 Pho Ma May
Hang Buom Hoan Kiem
Ha Noi, Vietnam
zdroj: google earth

Obr. 41 Pohled z ulice
zdroj: <https://www.orientalarchitecture.com/sid/695/vietnam/hanoi/87-ma-may-house>

Obr. 42 Dvůr
zdroj: <https://www.orientalarchitecture.com/sid/695/vietnam/hanoi/87-ma-may-house>

Obr. 43 Obchod
zdroj: <https://www.orientalarchitecture.com/sid/695/vietnam/hanoi/87-ma-may-house>

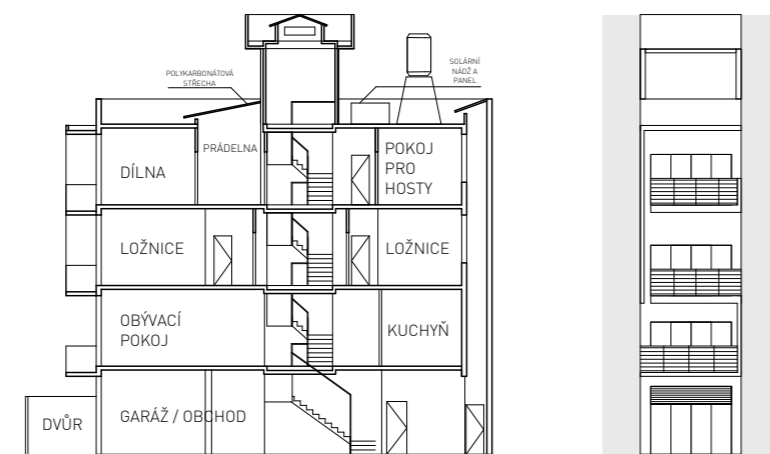
POSTREFORMNÍ MĚSTSKÝ DŮM

Obr. 44 47 Cach Mang, Tan Thanh, Tan Phu, Ho Chi Ming, Vietnam

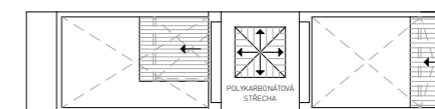
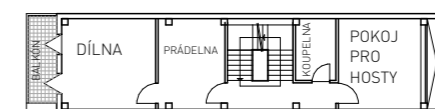
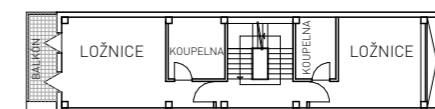
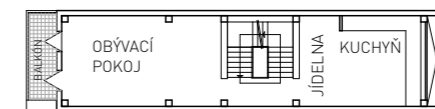
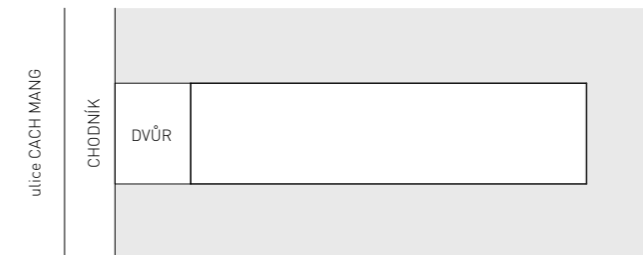

Obr. 36 „Tube“ domy v Ho Či Minhově městě

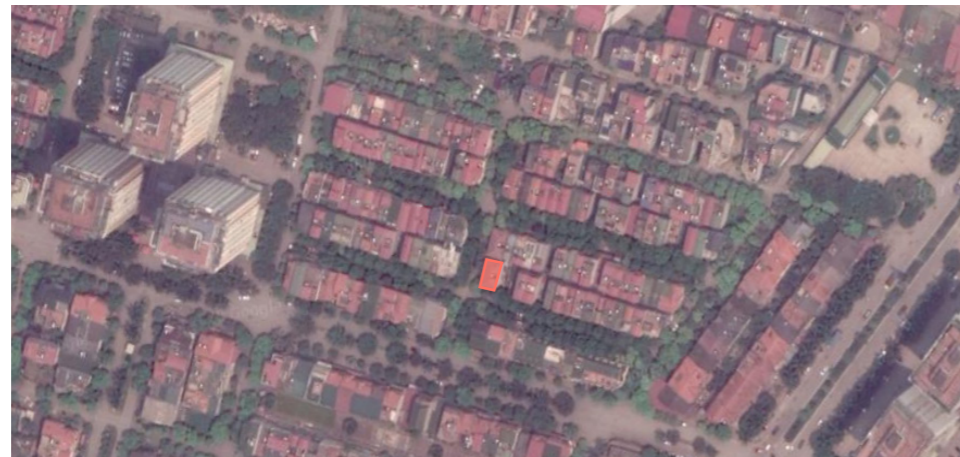

Obr. 44 47 Cach Mang, Tan Thanh, Tan Phu, Ho Chi Ming, Vietnam

zdroj: google earth

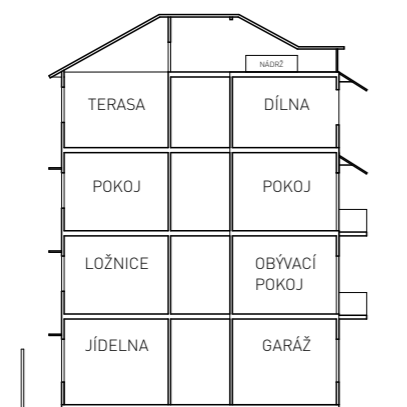
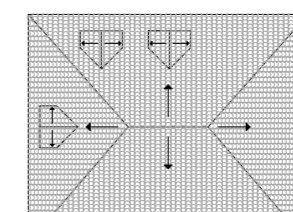
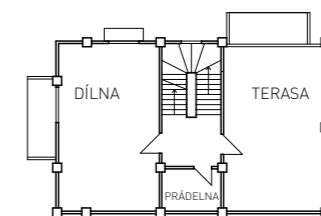
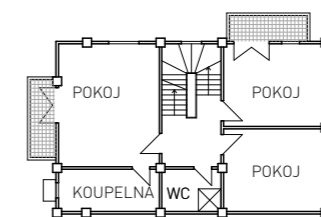
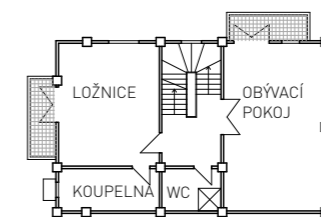
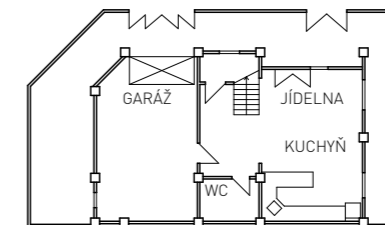
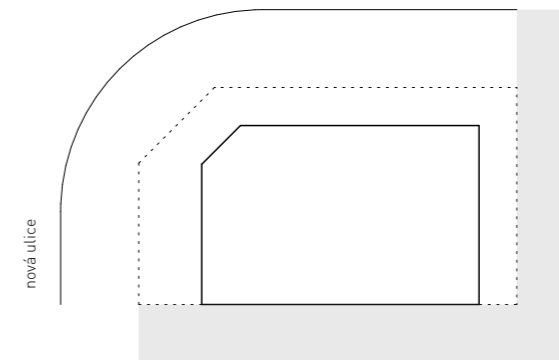
POSTREFORMNÍ VILA DŮM

Obr. 45 Lokace 19, řada 3, Xa la, Phuc La Ward, Ha Dong, Ha Noi, Vietnam

Obr. 46 Postreformní vila dům v Ha Noi

Obr. 45 Lokace 19, řada 3,
Xa la, Phuc La Ward, Ha
Dong, Ha Noi, Vietnam
zdroj: google earth

Obr. 46 Postreformní vila
dům v Ha Noi
zdroj: Phuong Ly

Obr. 47

Panasonic showroom,
Vo Trong Nghia Architects
and Takashi Niwa,
Hanoi, vietnam.
photographer: Hiroyuki Oki
and Trieu Chien

Kapitola V.

MATERIALITA

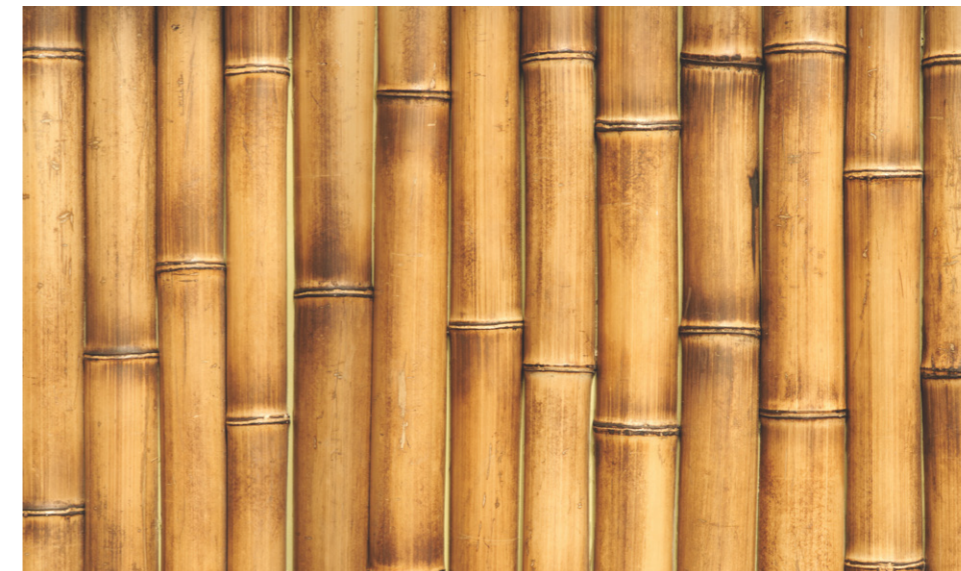
Obr. 48 Brick Cave/H&P Architects

Obr. 51 Cihelná fasáda

Obr. 49 Blooming Bamboo Home/H&P Architects

Obr. 52 Bambus

Obr. 48 Brick Cave/H&P Architects

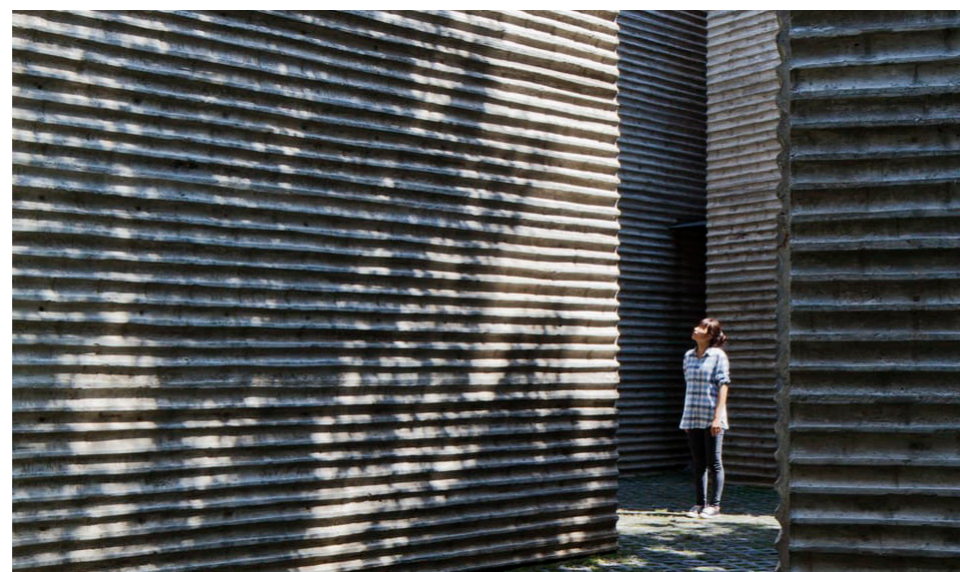
zdroj: Nguyen Tien Thanh

Obr. 49 Blooming Bamboo Home/H&P Architects

zdroj: Doan Thanh Ha

Obr. 50 House for Trees/VTN Architects

zdroj: Hiroyuki Oki

Obr. 50 House for Trees/VTN Architects

Obr. 53 Betonová fasáda z bambusového lešení

Obr. 51 Cihelná fasáda

zdroj: Nguyen Tien Thanh

Obr. 52 Bambus

Obr. 53 Betonová fasáda z bambusového bednění

Obr. 54 S House/VTN Architects

Obr. 57 Nypa fruticans

Obr. 55 Tile Roof House/K59atelier

Obr. 58 Terakotová střešní krytina

Obr. 54 S House/VTN
Architects
zdroj: Hiroyuki Oki

Obr. 55 Tile Roof House/
K59atelier
zdroj: <https://www.archdaily.com/908603/tile-roof-house-k59atelier>

Obr. 56 House in Chau Doc/
NISHIZAWAARCHITECTS
zdroj: Hiroyuki Oki

Obr. 56 House in Chau Doc/NISHIZAWAARCHITECTS

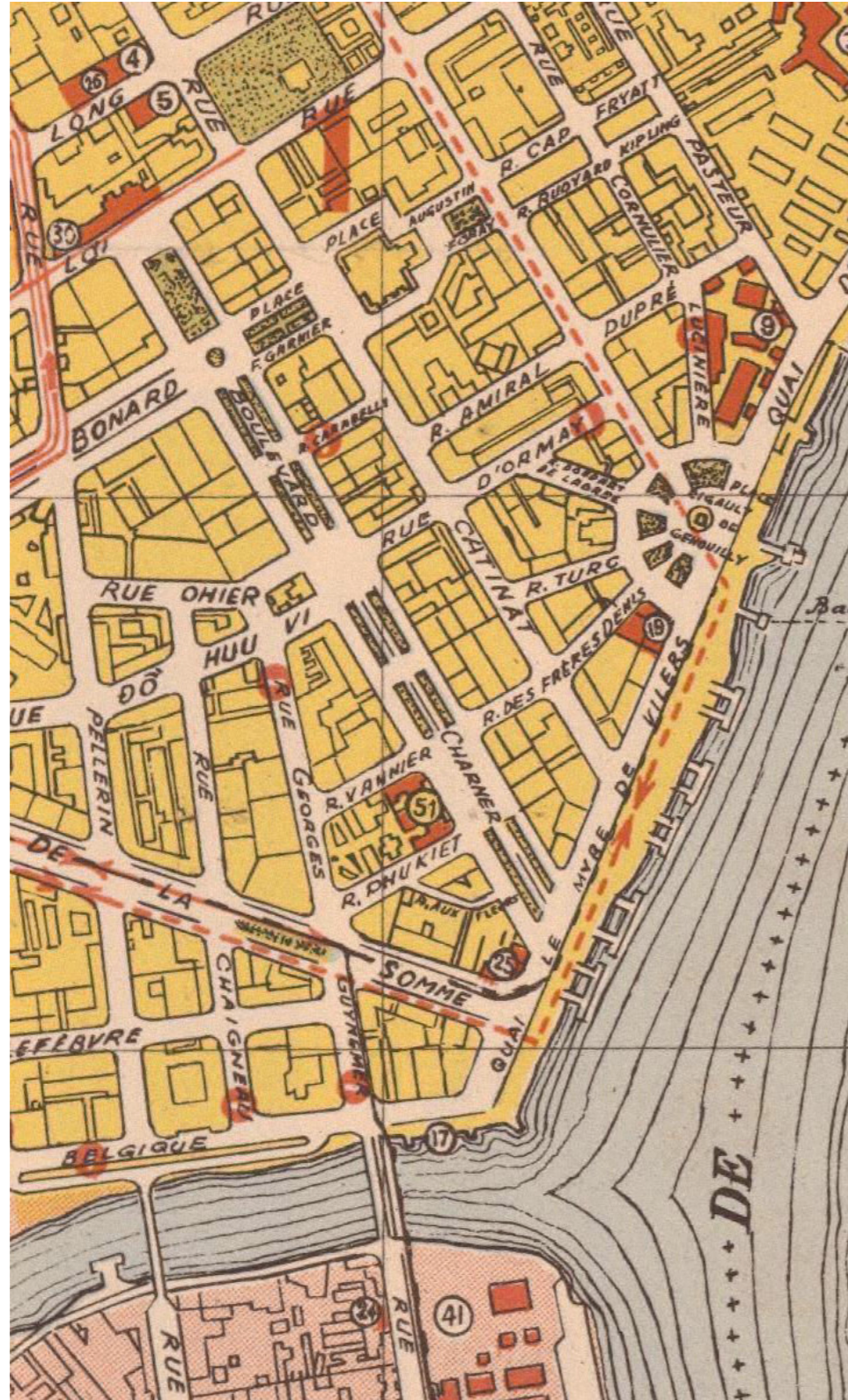

Obr. 59 Akácie

Obr. 57 Nypa fruticans

Obr. 58 Terakotová střešní krytina
zdroj: <https://www.archdaily.com/908603/tile-roof-house-k59atelier>

Obr. 59 Akácie

Obr. 60
mapa Saigonu, 1945

Kapitola VI.

MĚSTO

HANOJ

Hanoj se nachází v oblasti delty Rudé řeky, 100 km západně od Tonkinského zálivu. Velká část Hanoje leží v nízké lužní oblasti Rudé řeky, které bylo historicky intenzivně využíváno pro pěstování rýže. Zbylá část je součástí okresu Soc Son, který je poněkud hornatý a kopcovitý.

Území dnešního Hanoje bylo osídleno již pře 3000 lety př.n.l., avšak oficiální založení města se datuje rekem 1010, kdy císař Ly Thai vybudoval citadelu a založil tak hlavní město pro svou říši. Postupně se vedle císařského města rozvíjela malá obchodní čtvrť, která je v dnešní době označovaná jako „stará čtvrť“. Během následujících osmi století se město pomalu rozvíjelo díky státní kontrole nad obchodem a sledem bouřlivých válek mezi konkurenčními dynastiemi. Před příchodem Francouzů v roce 1874, byla Hanoj relativně malou aglomerací s méně než 100 000 obyvateli. Dle socio-prostorového aspektu se skládá ze tří dílců: citadely, obchodní čtvrti a aglomerace vesnic.

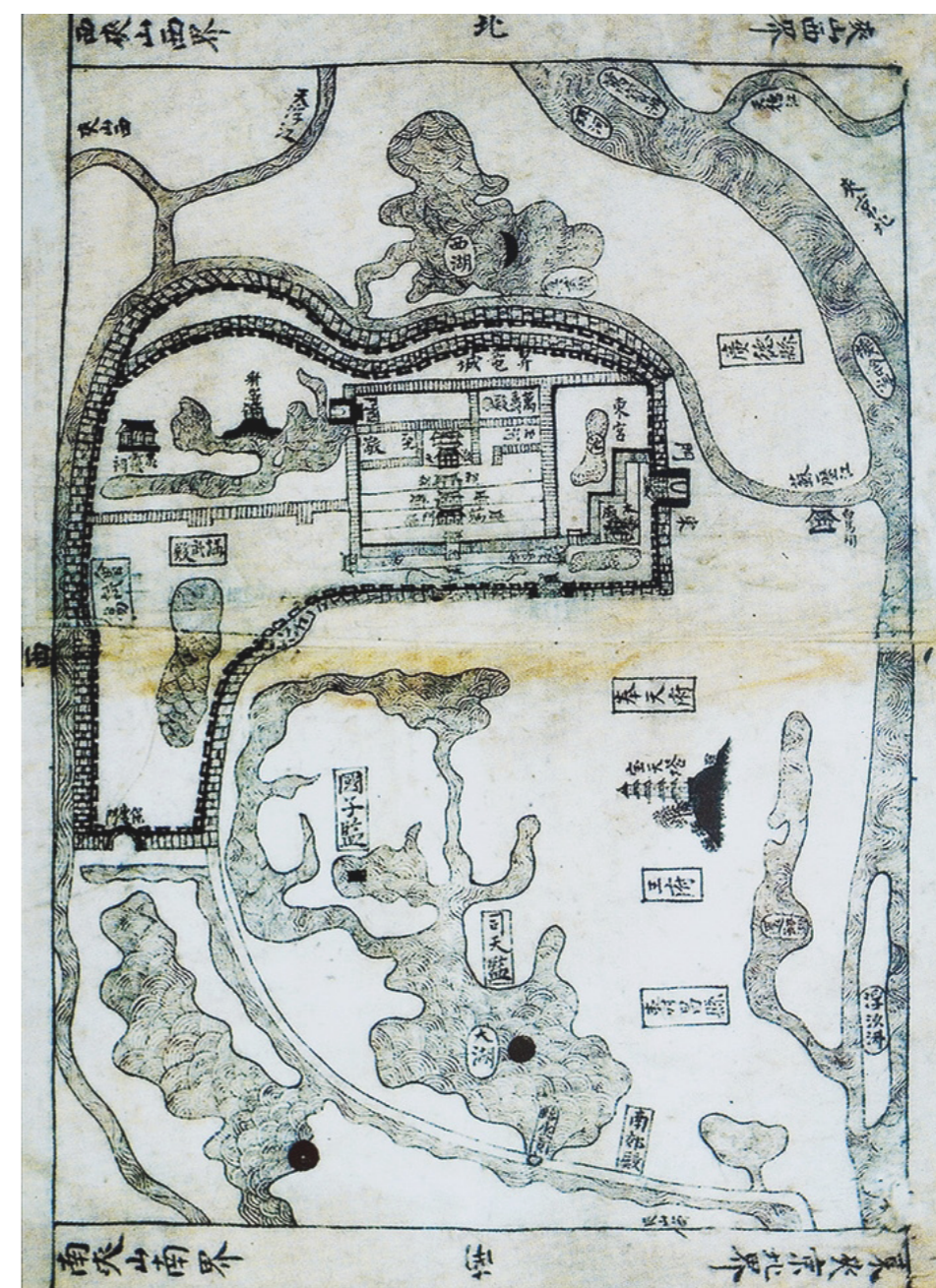
V letech 1902-1953 byl Hanoj hlavním městem francouzské Indočíny, během této doby zůstal skromným městem co do velikosti i počtu obyvatel, nikdy nepřesahoval 400 000 obyvatel. Francouzští urbanisté přesto výrazně změnili vzhled a strukturu města. Až do konce 19. století koloniální autority rozšířili město směrem na jih a západ. Navrhli novou oblast se širokými ulicemi, které byla organizovaná do šachovnicového rastru a lemovaná prostornými vilami a zahradami. Tato oblast je nyní označovaná jako „koloniální čtvrť“. Francouzi také navrhli dopravní infrastrukturu a veřejné vybavení, včetně mostu Long Bien, železniční a vlakové nádraží, poštu a operu.

21

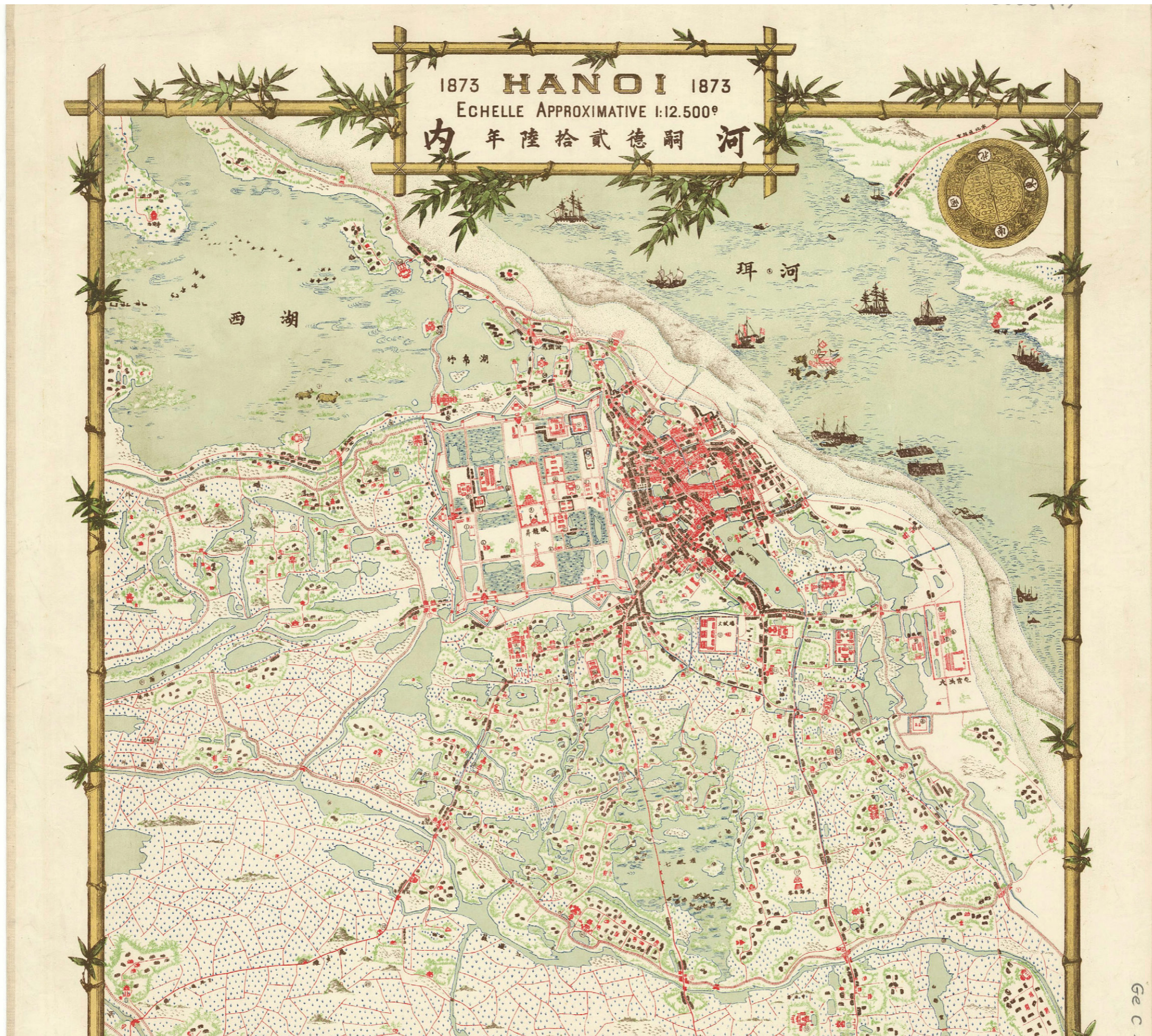
LABBÉ, Danielle. Facing the urban transition in Hanoi: recent urban planning issues and initiatives [online]. Montréal: Institut national de la recherche scientifique Centre - Urbanisation Culture Société, 2010 [cit. 2020-02-05]. ISBN 978-2-89575-201-1. Dostupné z: <http://espace.inrs.ca/id/eprint/4986/1/HanoiUrbanization.pdf>

V roce 1946 převzala moc Vietnamská demokratická republika (DRV) a prohlásila Hanoj za hlavní město. Nově nezávislý národ prošel první Indočínskou válkou (1945–1954) a následně válkou ve Vietnamu (1962–1975). Vládní politika deurbanizace a vysídlení obyvatel a průmysl z Hanoje během války zapříčinily omezení fyzického i demografického růstu města. Přesto roku 1965 dosáhla celková populace Hanoje jednoho milionu. Na začátku 90. let, po zahájení ekonomické revoluce známé jako „Doi Moi“, městské obyvatelstvo výrazně vzrostlo. O té doby populace města rostla každým rokem o 3 % až do roku 2007, kdy dovršila 3,2 milionu obyvatel. Většinu této nové populace tvořili venkovští migranti z okolních provincií.²¹

Rok založení:	1010
Region:	delta Rudé řeky
Zeměpisné souřadnice:	21°2'2" s. š., 105°21'0" v. d.
Rozloha:	3 328,9 km ²
Počet obyvatel:	7 587 800 (2015)
Hustota zalidnění:	2 279,4 obyv./km ²

Obr. 61
Hanoj 1490

Obr. 62
Hanoj 1873

Ge. C. 527

**ENVIRONS
DE HANOÏ**

Dressés
par le service topographique de
l'Etat-Major du Corps expéditionnaire du Tonkin

Saigon
F. CRETIER
Rue Catinat.

Hanoï
F. MAINFROY
Maison Crettier.

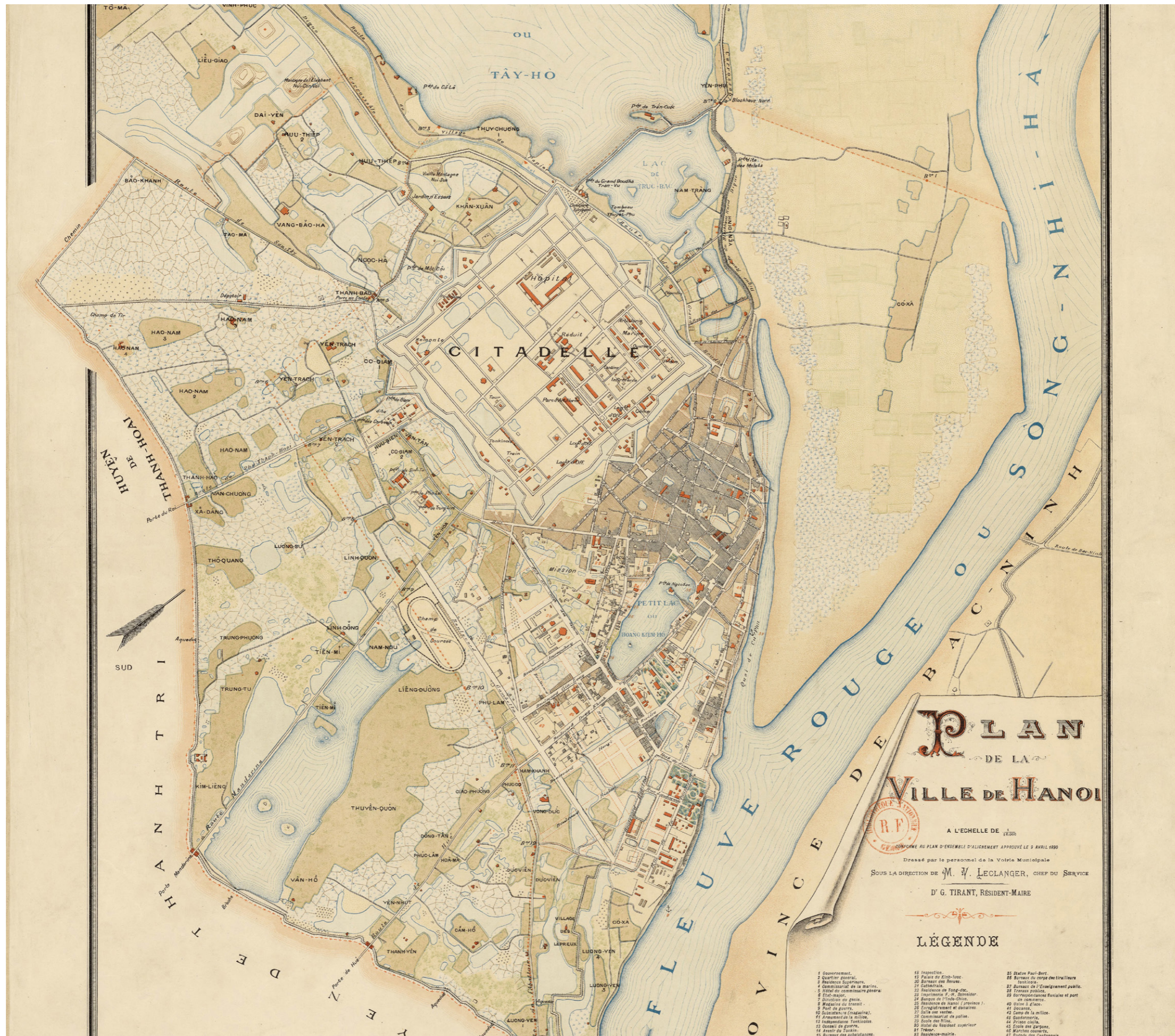
Paris
CHALLAMEL AÏNÉ
Librairie coloniale
5 Rue Jacob.

Créé par J. Verrier, 38, Rue Monge.

DEPOT LEGAL
1885

Paris. Imp. Raffinoy, 34, Rue de Four.

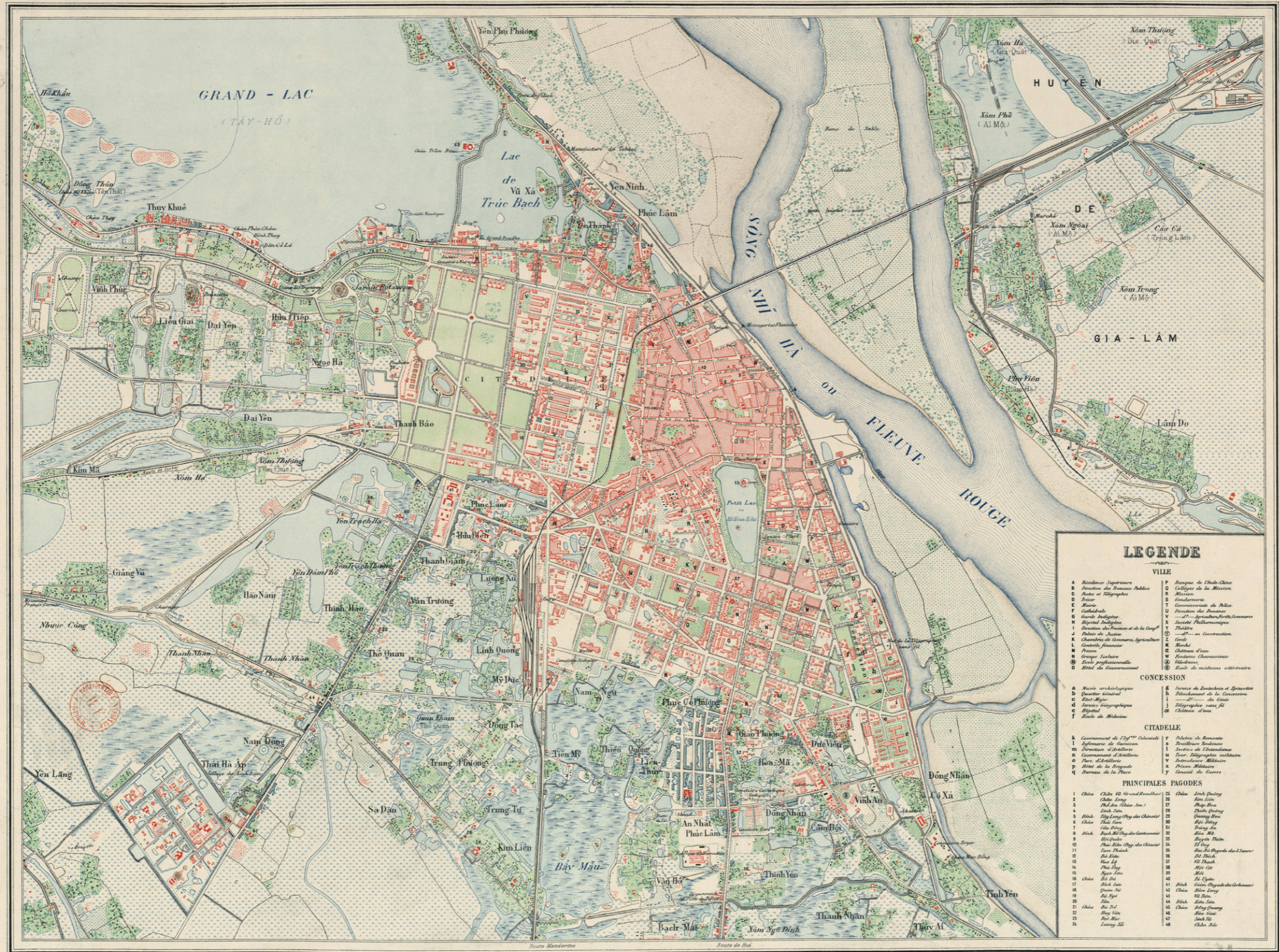
Obr. 63
Hanoï 1885

Obr. 64
Hanoj 1890

PLAN DE LA VILLE DE HANOI

c. 43

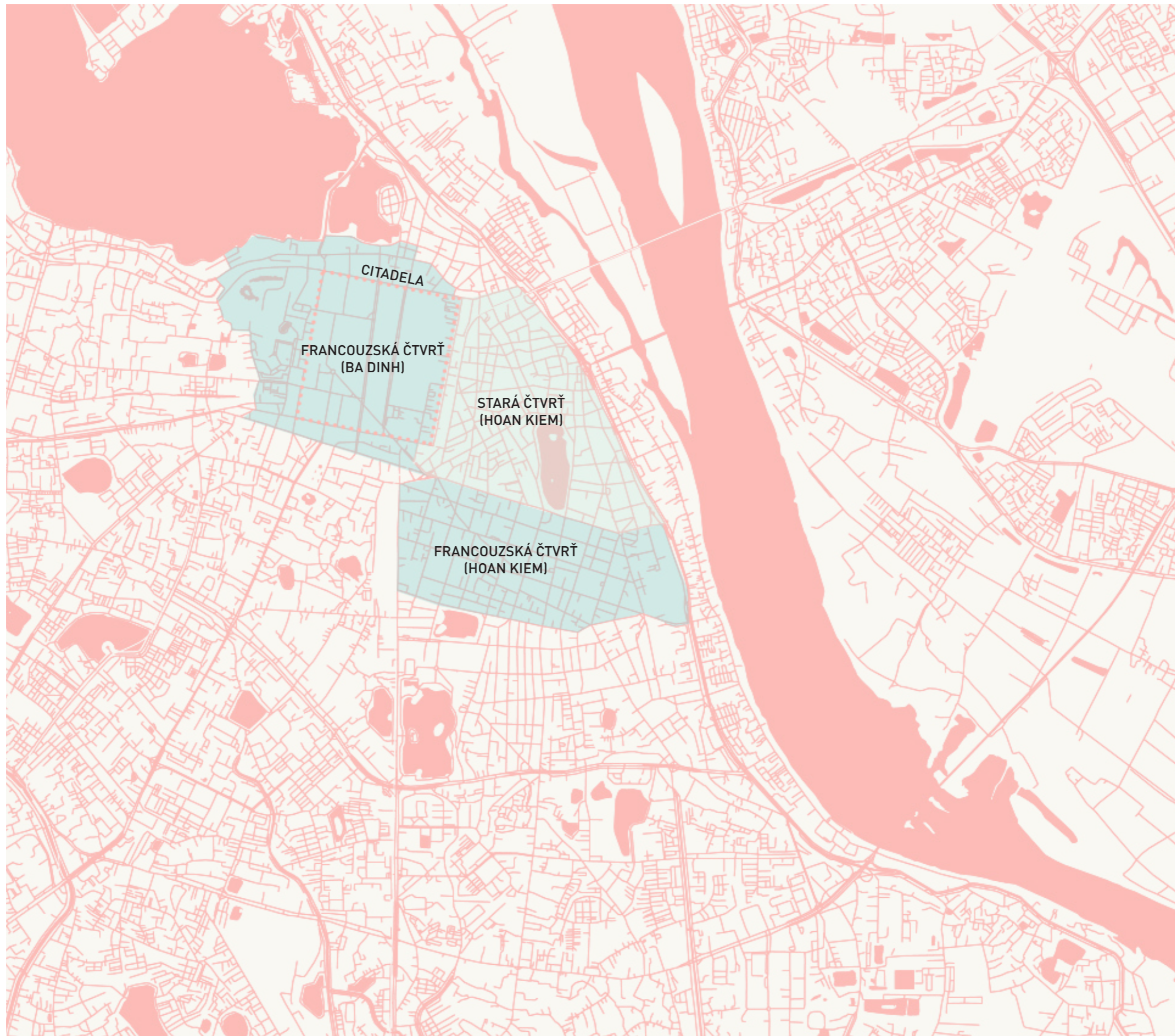

LEGENDE

VILLE	
A	Résidence Impériale
B	Résidence des Fonctionnaires Publics
C	Archevêché et Séminaire
D	Prison
E	Musée
F	Cathédrale
G	Église
H	Hôpital Indigène
I	Hôpital des Français et de la Compagnie
J	Palais de Justice
K	Chambre de Commerce, Agriculture, Industrie
L	Conservatoire
M	Prison
N	Groupes Scolaires
O	École professionnelle
P	Hôtel de Gouvernement
Q	Église de l'École-Chine
R	Collège de la Mission
S	Conservatoire
T	Gouvernement de l'Inde
U	Division des Postes
V	— des Télégraphes, des Télégraphes sans Fil, des Câbles
X	Société Philharmonique
Y	Théâtre
Z	— en Construction
1	Église
2	—
3	—
4	—
5	—
6	—
7	—
8	—
9	—
10	—
11	—
12	—
13	—
14	—
15	—
16	—
17	—
18	—
19	—
20	—
21	—
22	—
23	—
24	—
25	—
26	—
27	—
28	—
29	—
30	—
31	—
32	—
33	—
34	—
35	—
36	—
37	—
38	—
39	—
40	—
41	—
42	—
43	—
44	—
45	—
46	—
47	—
48	—
49	—
50	—
CONCESSION	
a	Quartier commercial
b	Quartier résidentiel
c	Roadways
d	Servitudes topographiques
e	Hôpital
f	École de Médecine
g	Service de Landwehr et Spandarmen
h	Détachement de la Concession
i	—
j	Télégraphes sans Fil
k	—
CITADELLE	
k	Gouvernement de l'Inde
l	Administration des Postes
m	Direction d'Artillerie
n	Gouvernement d'Artillerie
o	Plan d'Artillerie
p	Hôtel de la Régence
q	Bureau de la Place
r	Palais de l'Empereur
s	Residence Indienne
t	Secrétariat d'État
u	État-Imprimerie Indienne
v	Administration Militaire
w	Prison Militaire
x	Casernement de Cavalerie
PRINCIPALES PAGODES	
1	Chùa Ông (Hàng Bài)
2	Chùa Ông (Hàng Bài)
3	Chùa Ông (Hàng Bài)
4	Chùa Ông (Hàng Bài)
5	Chùa Ông (Hàng Bài)
6	Chùa Ông (Hàng Bài)
7	Chùa Ông (Hàng Bài)
8	Chùa Ông (Hàng Bài)
9	Chùa Ông (Hàng Bài)
10	Chùa Ông (Hàng Bài)
11	Chùa Ông (Hàng Bài)
12	Chùa Ông (Hàng Bài)
13	Chùa Ông (Hàng Bài)
14	Chùa Ông (Hàng Bài)
15	Chùa Ông (Hàng Bài)
16	Chùa Ông (Hàng Bài)
17	Chùa Ông (Hàng Bài)
18	Chùa Ông (Hàng Bài)
19	Chùa Ông (Hàng Bài)
20	Chùa Ông (Hàng Bài)
21	Chùa Ông (Hàng Bài)
22	Chùa Ông (Hàng Bài)
23	Chùa Ông (Hàng Bài)
24	Chùa Ông (Hàng Bài)
25	Chùa Ông (Hàng Bài)
26	Chùa Ông (Hàng Bài)
27	Chùa Ông (Hàng Bài)
28	Chùa Ông (Hàng Bài)
29	Chùa Ông (Hàng Bài)
30	Chùa Ông (Hàng Bài)
31	Chùa Ông (Hàng Bài)
32	Chùa Ông (Hàng Bài)
33	Chùa Ông (Hàng Bài)
34	Chùa Ông (Hàng Bài)
35	Chùa Ông (Hàng Bài)
36	Chùa Ông (Hàng Bài)
37	Chùa Ông (Hàng Bài)
38	Chùa Ông (Hàng Bài)
39	Chùa Ông (Hàng Bài)
40	Chùa Ông (Hàng Bài)
41	Chùa Ông (Hàng Bài)
42	Chùa Ông (Hàng Bài)
43	Chùa Ông (Hàng Bài)
44	Chùa Ông (Hàng Bài)
45	Chùa Ông (Hàng Bài)
46	Chùa Ông (Hàng Bài)
47	Chùa Ông (Hàng Bài)
48	Chùa Ông (Hàng Bài)
49	Chùa Ông (Hàng Bài)
50	Chùa Ông (Hàng Bài)

Dessiné et imprimé par le Service Géographique de l'Indochine. Échelle au 1:10.000^e. Edition de Mars 1911. Prix 1 piastre.

Obr. 65 Hanoi 1911

Obr. 66
Hanoj

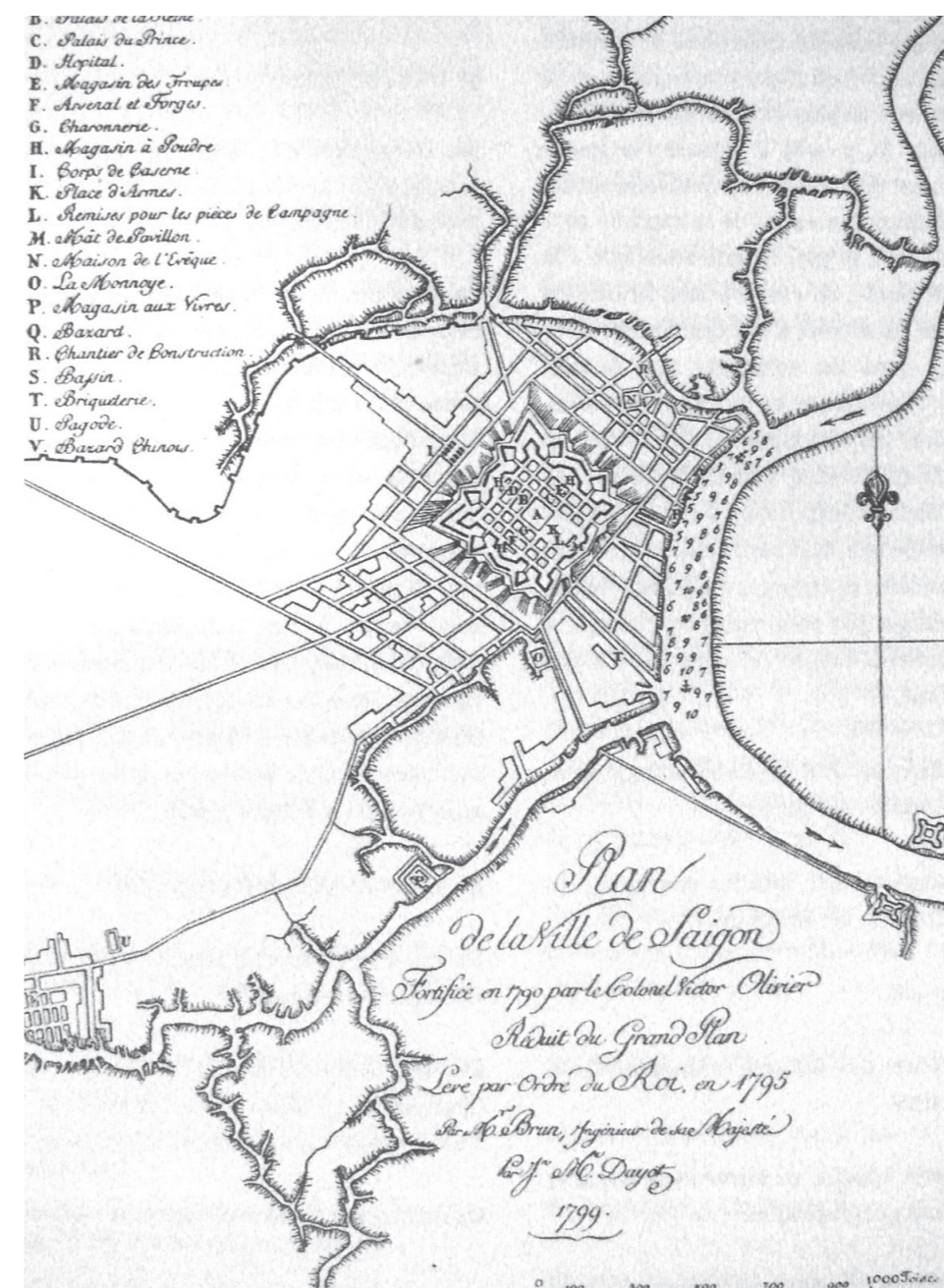
HO ČI MINOVO MĚSTO (SAIGON)

První zmínky o HCMC pochází se spisů čínských obchodníků. Dle těchto zpráv pařila oblast do 6. století do království Nokor Phnom (nebo Funanského království) a poté do království Chenla do 8. století. V roce 1698 se rozhodla dynastie Nguyen založit vietnamské město v přístavní oblasti Prey Nokor, které bylo obydlené Khmery. Město bylo pojmenováno Gia Dinh. Vietnamský vládce zavedl v tomto novém městě správní systém, který umožnil městu se spravovat samostatně bez zásahu Severovietnamské vlády. Dynastie Nguyen také položila základy obchodního, peněžního a daňového systému. Protože přístav byl a stále je jádrem města, tak se město dále rozvíjelo podél řeky Saigon. V roce 1790 byli najati francouzští architekti k vybudování vaubánské citadely, kterou však v roce 1859 Francouzi strhli po dobytí města.

V roce 1862 vybuďovali Francouzi v této oblasti úplně nové město pro 500 000 obyvatel a pojmenovali ho Saigon. V letech 1887-1902 byl Saigon hlavním městem Končičíny. Během francouzské okupace bylo vytvořeno několik územních plánů, včetně plánu Coffyna v roce 1862, Ernesta Hébrarda v roce 1923 a Ceruttiho v roce 1942, které transformovaly Saigon z malého města na moderní město. Během této éry získalo město pověst krásného a kosmopolitního města na základě nového plánu zahrnující široké ulice lemované stromy a parky. V roce 1946 přijal stát zákon, který jasně uznal tři typy vlastnického práva půdy: státní, kolektivní a soukromé vlastnictví. Po Ženevské dohodě v roce 1954 byl Vietnam rozdělen na dvě části: VDR na severu – ovlivněnou socialistickou ideologií – s Hanojem jako hlavním městem; a Vietnamská republika na jihu – ovlivněnou USA a její kapitalistickou ideologií – se Saigonom jako hlavním městem. Během šedesátých a počátkem sedmdesátých let přibýlo v Saigonu nejméně milion venkovských migrantů, kteří utíkali před válkou. Rychlý nárůst populace způsobil vážné problémy s kapacitou města. Podél řeky se objevilo mnoho oblastí slumu. K vyřešení těchto problémů vláda realizovala řadu plánů pro rozvoj města, včetně plánu Hoang Hung v roce 1958, plánu Ngo Viet Thu v roce 1960, plánu Doxiadis v roce 1962 a plánu WBE v roce 1972. Realizování těchto plánů bylo zmařeno válkou.

Po sloučení Vietnamu v roce 1975, ztratil Saigon status hlavního města a byl přejmenován na Ho Či Minhovo město na počest prezidenta vietnamské revoluce. Nová vláda přijala silně centralizovaný socialistický systém. Patnáct let po válce nedošlo k téměř žádnému územnímu rozvoji, nicméně k migrace vesničanů stále pokračovala a došlo k bytové krizi. V roce 1986 se centrální vláda představila „Doi Moi“ politiku, zaměřenou na vytvoření tržně orientovanou ekonomiku.²²

Rok založení:	1698
Region:	Dong Nam Bo
Zeměpisné souřadnice:	10°46'0" s. š., 106°40'0" v. d.
Rozloha:	2 095 km ²
Počet obyvatel:	10 380 00 (2016)
Hustota zalidnění:	4 954,7 obyv./km ²

Obr. 67

Saigon 1799

22
NGUYEN, Thanh Bao, D.
Ary A. SAMSURA, Erwin
VAN DER KRABBE a
Anh-Duc LE. City profile:
Saigon-Ho Chi Minh City.
Cities [online]. ELSEVIER,
2016, 2015, [50], 12 [cit.
2020-02-05]. Dostupné z:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275115001183>

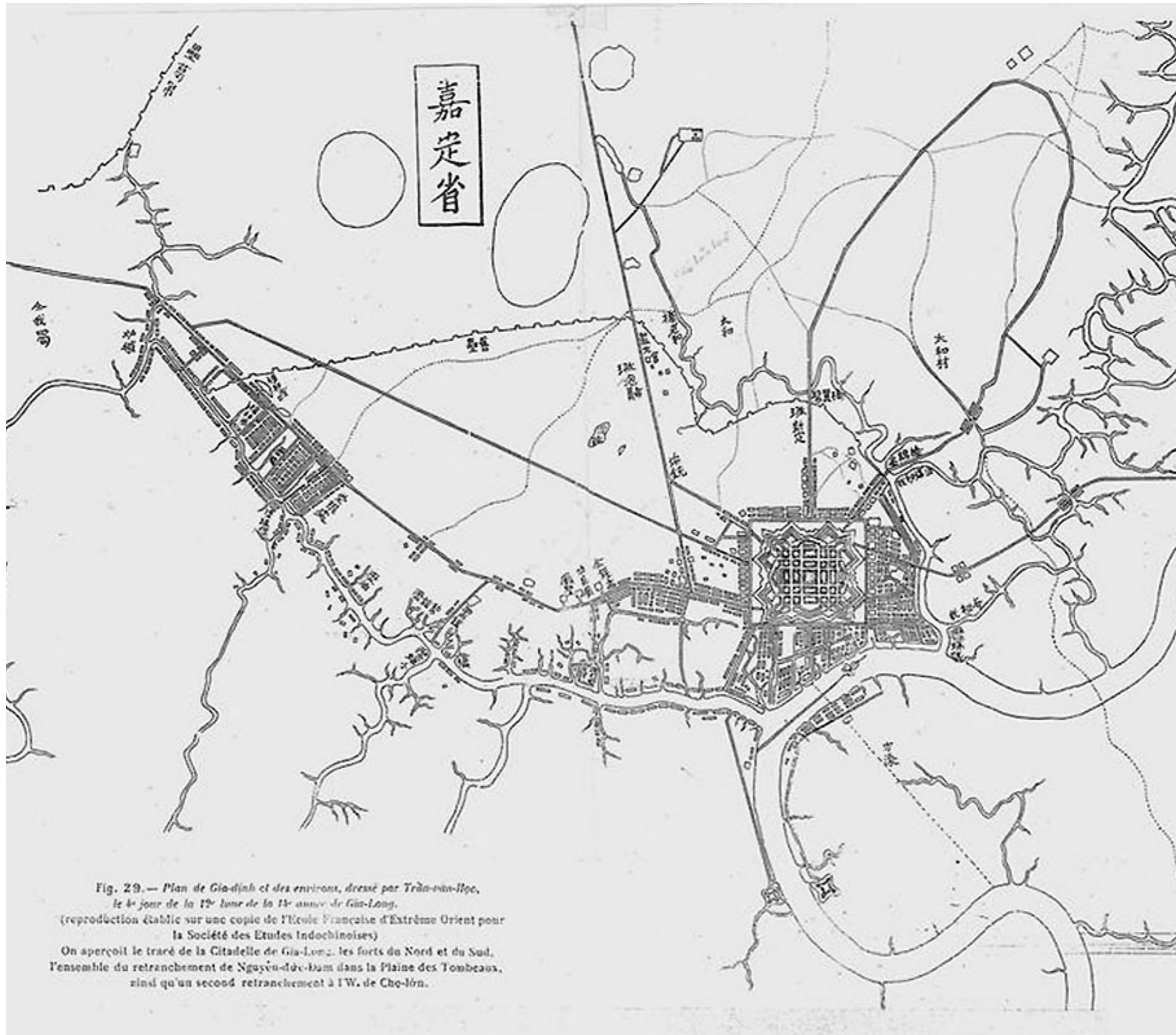
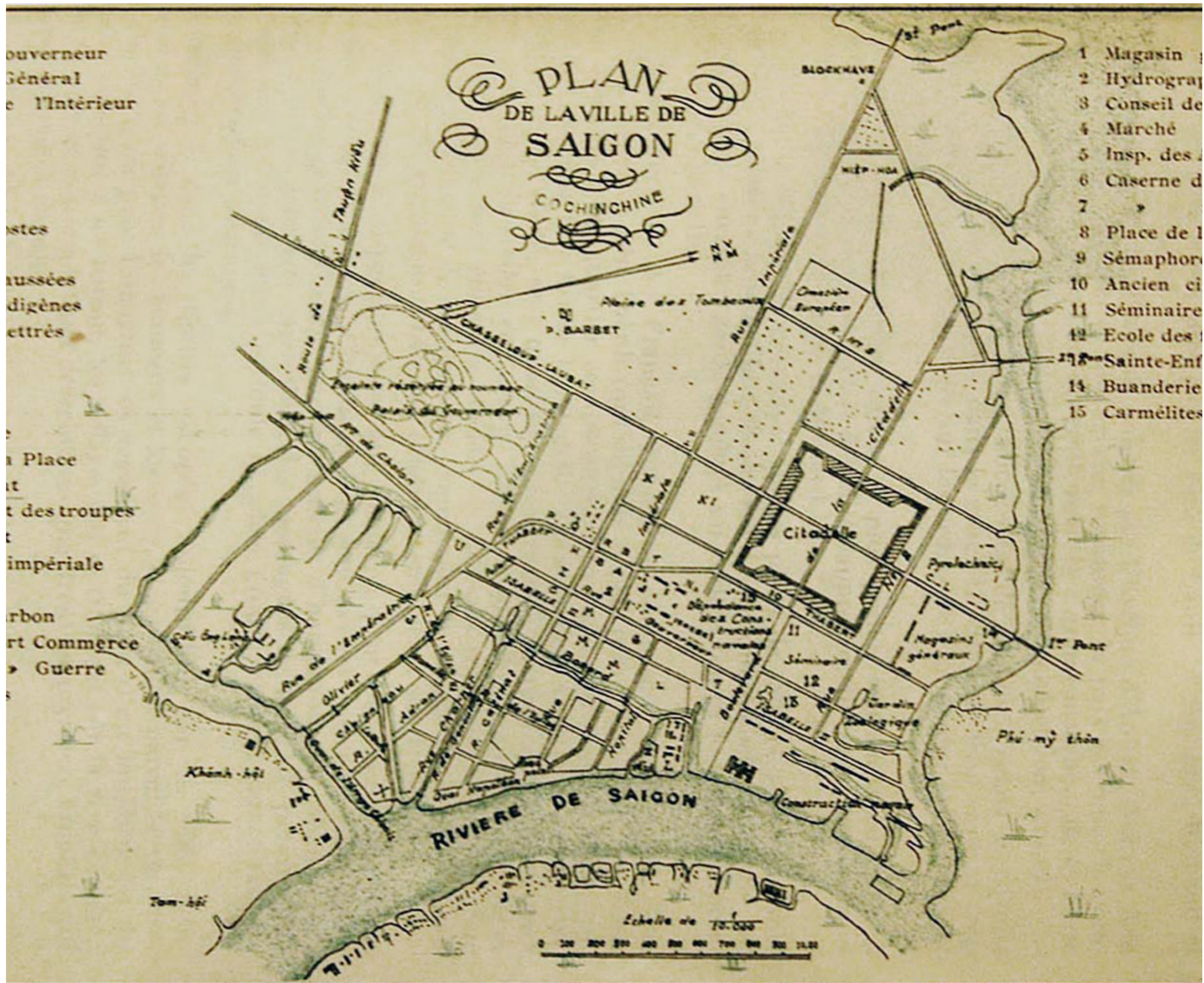

Fig. 29. — Plan de Gia-dinh et des environs, dressé par Trâm-vân-Hoè, le 4e jour de la 12e lune de la 14e année de Gia-Long.
 (reproduction établie sur une copie de l'École Française d'Extrême Orient pour la Société des Etudes Indochinoises)
 On aperçoit le tracé de la Citadelle de Gia-Lon, les forts du Nord et du Sud, l'ensemble du retranchement de Nguyễn-đức-Dàm dans la Plaine des Tombeaux, ainsi qu'un second retranchement à l'W. de Cho-lôn.

Obr. 68
 Saigon 1815

Gouverneur
Général
de l'Intérieur

Postes

Églises
indigènes
étrangers

Place
des troupes
impériale

Port
Commerce
Guerre

PLAN
DE LA VILLE DE
SAIGON
COCHINCHINE

- 1 Magasin
- 2 Hydrographe
- 3 Conseil de
- 4 Marché
- 5 Insp. des
- 6 Caserne d
- 7
- 8 Place de l
- 9 Sémaphor
- 10 Ancien ci
- 11 Séminaire
- 12 Ecole des
- 13 Sainte-Enf
- 14 Buanderie
- 15 Carmélites

Plan de Saigon en 1867

S.I.L.I. SAIGON

Obr. 69
Saigon 1867

COCHINCHINE FRANÇAISE
 PLAN CADASTRAL
LA VILLE DE SAIGON

ous la direction de Mr Boilloux, Inspecteur des Domaines
 Chef du Service du Cadastre, d'après les ordres de

M^r LE MYRE de VILERS
 Gouverneur.
 1882
 Echelle de 1/4000.

de Nhơn Hòa Xã

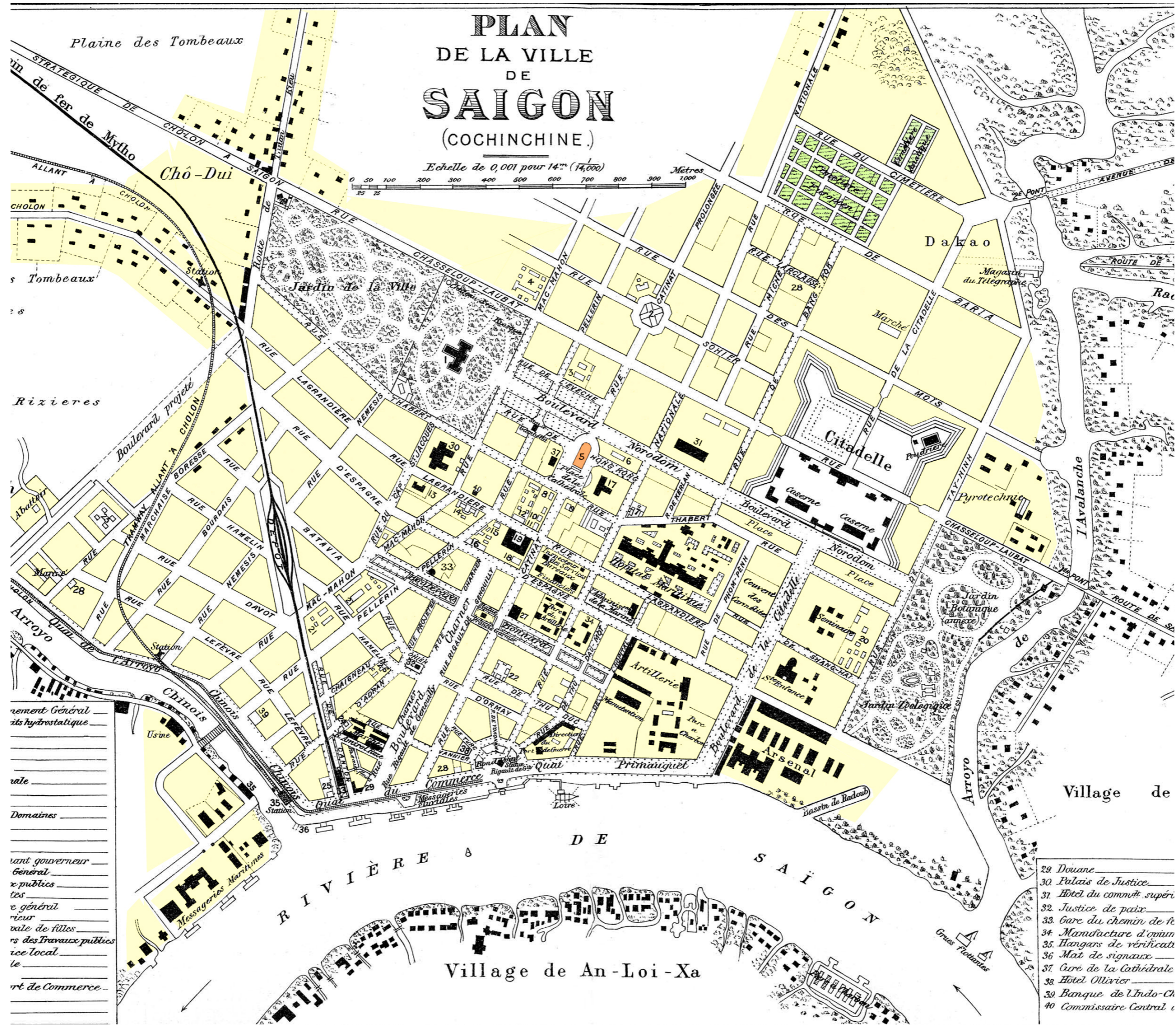
Khánh Hội

loi

Légende.
 Propriétés domaniales affectées aux services militaires
 Propriétés domaniales affectées au service local
 Propriétés domaniales non affectées
 Propriétés communales
 Propriétés particulières
 Limites de la Ville (Brevet du 25 Décembre 1877, R. D.)
 L'Arroy de l'Anlanche depuis le 1er pont, la rivière
 L'Arroy Chinois, les croix rouges.

Obr. 70
 Saigon 1882

**PLAN
DE LA VILLE
DE
SAIGON**
(COCHINCHINE.)

Echelle de 0,001 pour 14^m (14,000)

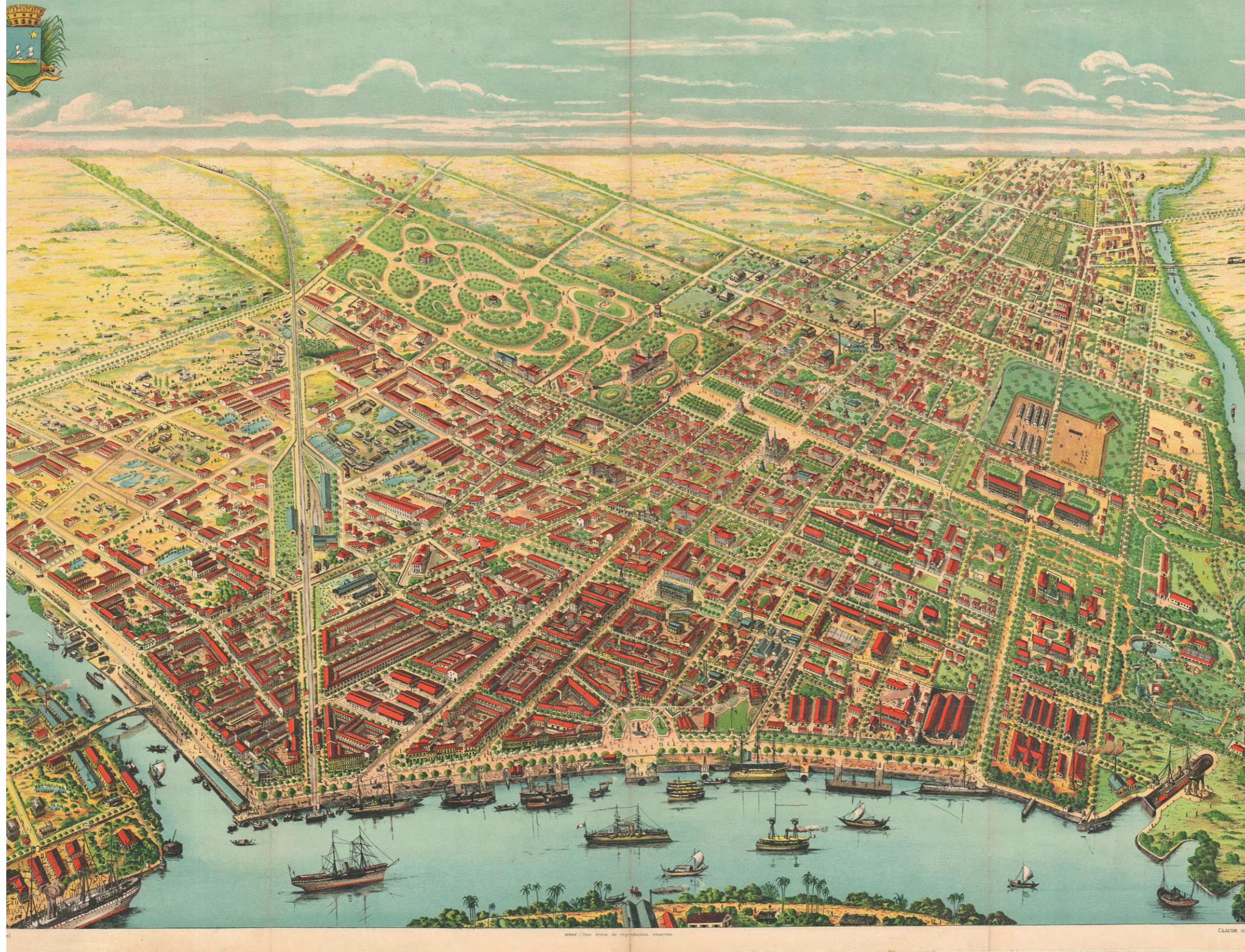
Mètres

0 50 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

- _____ment Général
- _____s hydrostatique
- _____ale
- _____Domaines
- _____ant gouverneur
- _____Général
- _____x publiques
- _____tes
- _____e général
- _____riour
- _____ale de filles
- _____rs des travaux publics
- _____ice local
- _____le
- _____rt de Commerce

- 29 Douane
- 30 Palais de Justice
- 31 Hôtel du com. supéri
- 32 Justice de paix
- 33 Gare du chemin de fe
- 34 Manufacture d'opium
- 35 Hangars de vérificat
- 36 Mat de signaux
- 37 Cure de la Cathédrale
- 38 Hôtel Olivier
- 39 Banque de l'Indo-Ch
- 40 Commissaire Central

ON 1898

Obr. 72
Saigon 1898

CHAO DOC

Chao Doc je město v provincii An Giang na hranici s Kambodžou v provincii delty řeky Mekong. Město se nachází na řece Hao a kanálu Vinh Te. Oblast města Chao Doc patřila v minulosti do teritoria Funanského království. A od 17. století spadá do vietnamského území. Město se nachází v blízkosti malebné hory Sam.²³

Rok založení:	17. století
Region:	Delta řeky Mekongu
Zeměpisné souřadnice:	10°42'0" s. š., 105°7'0" v. d.
Rozloha:	105,29 km ²
Počet obyvatel:	161,547
Hustota zalidnění:	1 500 obyv./km ²

Obr. 75 Vesnice Vung Vieng

Obr. 76 Situace

Obr. 75 Vesnice Vung Vieng

zdroj: Bui Thuy Dao Nguyen

Obr. 76 Situace

zdroj: <https://www.archdaily.com/878765/house-in-chau-doc-nishizawaarchitects>

Obr. 77 Příčný řez územím

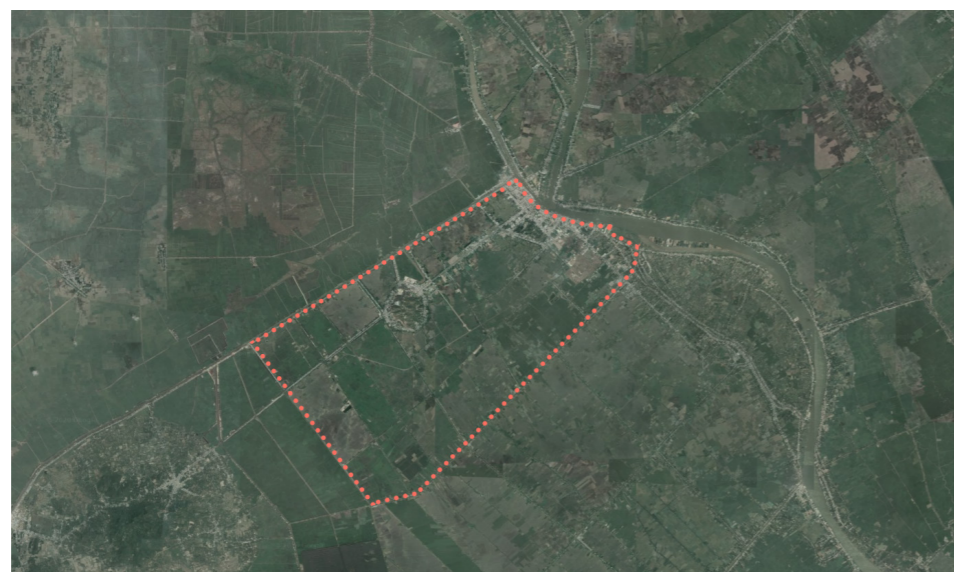
zdroj: <https://www.archdaily.com/878765/house-in-chau-doc-nishizawaarchitects>

23

Chau Doc. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/ChaoDoc>

Obr. 74 Chao Doc

zdroj: google earth

Obr. 74 Chao Doc

Obr. 77 Příčný řez územím

Kapitola VII.

TTTM SAPA

Obr. 78

Vietnamská tžnice Sapa,
Praha-Libuš

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

TTTM Sapa (vietnamsky Trung Tam Thuong Mai Sapa, v překladu „obchodní centrum Sapa“) je vietnamské velkoobchodní centrum a tržnice v Pražské části Libuš, pojmenované po horském městě Sapa v provincii LaoCai. Zkrácené jen Sapa, která je také přezdívána jako Malá Hanoj, či město ve městě. Sapa vznikla na přelomu let 1999 a 2000 v areálu bývalého písknického masokombinátu a libušské drůbežárny v Praze a majitelem je akciová společnost Saparia.²⁴

Na ploše cca 30 hektarů zde podniká přes 7 tisíc osob, převážně Vietnamců. Sortiment služeb v Sapě je velice pestrý. Mimo prodej oblečení, potraviny, domácích potřeb a mnoho autentických restaurací, se zde nachází cestovní kanceláře, pojišťovny, právníci, svatební salony, fotografové, knihkupectví atd. Dále má Sapa školku, odpolední školy pro děti i dospělé, lékařské ordinace, buddhistický chrám, redakce vietnamských periodik. Jsou zde dva kulturní sály, které jsou využívány ke tradičním svatbám, plesům, koncertům a oslav tradičních svátků jako je Trung Thu nebo Tet. O víkendu se sem sjíždějí Vietnamci z celého Česka pro zboží, ale i za kulturou.

Oficiální název:	Trung Tam Thuong Mai Sapa (obchodní centrum Sapa)
Rok založení:	1999
Geografické souřadnice:	50°0'12' s. š., 14°28'13' v. d.
Adresa:	Libušská 319/126, Praha 4, 142 00 Praha
Rozloha:	30 ha
Majitel:	Saparia a.s.

24

Sapa. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sapa>

Obr. 79 TTTM Sapa

Obr. 80 Jídelní stánky v TTTM Sapa

Obr. 81 Buddhistický chrám v TTTM Sapa

Obr. 78 TTTM SAPA

zdroj: Libor Petrásek

Obr. 79 Jídelní stánky v TTTM Sapa

zdroj: Libor Petrásek

Obr. 80 Buddhistický chrám v TTTM Sapa

zdroj: https://prra.rajce.idnes.cz/2018-03_Sapa_Prague/#2018-03_0379_DSCN3272.jpg

POLOHA

Obr. 83 Praha-Libuš

Institu

Obr. 84 Ortofoto

Obr. 85 Služby

REFERENCE

- 1 | Sčítání lidu, domů a bytů: Tab. 152 Obyvatelstvo podle národnosti, pohlaví a podle věku [online]. Český statistický úřad, 2011 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SPCR152&pvokc=&katalog=30715&z=T#w=>
- 2 | Vietnamská národnostní menšina [online]. Vláda České republiky, 2013 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/vietnamska-mensina-108870/>
- 3 | Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 11. 2019 [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem>.
- 4 | KOCOUREK, Jiří. Historie příchodu a působení příslušníků vietnamské národnosti na území ČSR (resp. ČSSR) v letech 1950 až 1975. Praha, 2001. Diplomová práce. FF UK.
- 5 | AMZV TO - T Vietnam 1955 - 1959 K1, či Blabol 1990
- 6 | Chrastavské děti [online]. Šárka Martínková/Šimečková, 2006 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <http://www.sea-l.cz/cs/clanky/posts/chrastavske-deti/>
- 7 | Situační zpráva o VDR za březen 1956
- 8 | MÜLLEROVÁ, Petra. Vietnamci v České republice. In: ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Výchova k toleranci a proti rasismu. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2008, s. 134-145. ISBN 80-7367-182-4.
- 9 | MÜLLEROVÁ, Petra. Vietnam. Praha: Libri, 2004. Stručná historie států. ISBN isbn80-7277-255-4.
- 10 | BOUŠKOVÁ, Petra 1998. Pracovní migrace v ČR. s. 34 – 35 in.: Národní diskuse u kulatého stolu na téma vztahů mezi komunitami. Odbor pro uprchlíky a integraci cizinců MV ČR.
- 11 | PECHOVÁ, E. a Š. MARTÍNKOVÁ. Vietnamská menšina v ČR: Náboženství, kultura, soužití. In: FUJDA, M., E. KLOCOVÁ a R. KUNDT. Identity v konfrontaci: Multikulturní výchova pro učitele/učitelky SŠ a ZŠ. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 373-390. ISBN 978-80-210-5558-2.

- 12 | ČERNÍK, Jan. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany, 2006. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9.
- 13 | BROUČEK, Stanislav. Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR [online]. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky, 2003 [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://www.cizinci.cz/-/2003-aktualni-problemy-adaptace-vietnamskeho-etnika-v-cr-etnologicky-ustav-av-cr->
- 14 | HLAVATÁ, Lucie, Ján IČO, Petra KARLOVÁ a Karel KUČERA. Dějiny Vietnamu. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-965-2.
- 15 | Vietnam [online]. Wikipedia, 2019 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vietnam>
- 16 | Co je buddhismus? [online]. Vít Kuntoš, 2016 [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://www.buddhaweeb.cz/co-je-buddhismus/>
- 17 | Konfucianismus ve Vietnamu [online]. Kateřia Nováková [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: http://www.cerme.cz/media/cerme/ukazka_stud_mat/04/Prilohy/konfucianismus.pdf
- 18 | The Religions of South Vietnam in Faith and Fact, US Navy, Bureau of Naval Personnel, Chaplains Division [1967], at sacred-texts.com
- 19 | Konfucianismus ve Vietnamu [online]. Kateřia Nováková [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: http://www.cerme.cz/media/cerme/ukazka_stud_mat/04/Prilohy/konfucianismus.pdf
- 20 | LY, Phuong The. A Critical Regionalist Approach to Housing Design in Vietnam: Socio-Environmental Organisation of Living Spaces in Pre- and Post-Reform Houses [online]. Queensland, 2012 [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: https://eprints.qut.edu.au/56677/1/Phuong_Ly_Thesis.pdf. Doktorská disertační práce. Queensland University of Technology. Vedoucí práce Dr. Gillian Lawson.
- 21 | LABBÉ, Danielle. Facing the urban transition in Hanoi: recent urban planning issues and initiatives [online]. Montréal: Institut national de la recherche scientifique Centre - Urbanisation Culture Société, 2010 [cit. 2020-02-05]. ISBN ISBN 978-2-89575-201-1. Dostupné z: <http://espace.inrs.ca/id/eprint/4986/1/HanoiUrbanization.pdf>
- 22 | NGUYEN, Thanh Bao, D. Ary A. SAMSURA, Erwin VAN DER KRABBEN a Anh-Duc LE. City profile: Saigon-Ho Chi Minh City. Cities [online]. ELSEVIER, 2016, 2015, (50), 12 [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0264275115001183>

23 | Chau Doc. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco [CA]: Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/ChaoDoc>

24 | Sapa. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco [CA]: Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sapa>

Graf 1: Vývoj počtu Vietnmců na území ČR v letech 1994 - 2018

Data - počet cizinců [online]. Český statistický úřad, 2018 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu

Graf 2: Cizinci v ČR v letech 1994 - 2018

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 11. 2019 [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem>.

Graf 3: Nejčastější státní příslušnost cizinců v krajských městech ČR k 30. 11. 2019

Graf 4: Nejčastější státní příslušnost cizinců v ČR k 30. 11. 2019

Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 30. 11. 2019 [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem>.

Graf 5: Státní občanství ČR nabytá vietnamskými občany během let 2001 - 2017

Data - nabytí státního občanství ČR [online]. Ministerstvo vnitra [cit. 2020-01-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/data-nabyvani-statniho-obcanstvi-cr#cr>

tab. 1 | Základní statistické údaje

HLAVATÁ, Lucie, Ján IČO, Petra KARLOVÁ a Karel KUČERA. Dějiny Vietnamu. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-965-2.

Mapové podklady:

google earth, mapy.cz, flickr.com/manhhai

